

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra jazyků

Bakalářská práce

**Volnočasové vzdělávací aktivity dětí – jejich organizace,
financování a společenský přesah**

Andrea Kheilová

© 2024 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Andrea Kheilová

Podnikání a administrativa

Název práce

Volnočasové vzdělávací aktivity dětí – jejich organizace, financování a společenský přesah

Název anglicky

Leisure-time educational activities for children – their organisation, financing and social impact

Cíle práce

Cílem práce je zhodnotit udržitelnost volnočasových vzdělávacích aktivit, které jsou vedeny dobrovolníky v jejich volném čase. Dále také porovnat historické financování těchto aktivit v České republice.

Metodika

Teoretická část bude zpracována na základě literární rešerše.

Praktická část bude zpracována na základě rozhovorů s příslušnými respondenty, dotazníkovým šetřením a porovnáním organizací se stejným záměrem.

Doporučený rozsah práce

hlavní textová část 30 – 40 stran textu

Klíčová slova

volnočasové vzdělávací aktivity a jejich organizace, dotace a granty, dobrovolná činnost vedoucích

Doporučené zdroje informací

BEROUŠEK, P. 2005. Rádce pořadatelům a vedoucím dětských táborů jako zotavovacích akcí pro děti.

Praha: SONDY. 168 s. ISBN 80-86846-05-9.

BEZCHLEBA, B. 2013. Oddílový vedoucí dětského tábora. Brno: Mravenec. 40 s. ISBN: 978-80-87447-27- 7.

FILOUŠ, M. 2006. Provozovatel tábora z pohledu práva. 1.vyd. Brno: Mravenec. 72 s. ISBN 80-86994-11-2.

Kolektiv autorů. 2022. Velká kniha o táborech. Prostějov: Computer Media. 664 s. ISBN 978-80-7402-454-2

KUTÝ, J. a JŮZA, Š. (LEIN, D.). 2007. Bezpečnost mimoškolní práce s dětmi a mládeží. Vydání 6. rozšířené a doplněné. Praha: Sdružení Mladých ochránců přírody ČSOP. 224 s. ISBN 978-80-903969-1-3.

Předběžný termín obhajoby

2023/24 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Kateřina Homutová

Garantující pracoviště

Katedra jazyků

Elektronicky schváleno dne 8. 6. 2023

PhDr. Mgr. Lenka Kučírková, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 3. 11. 2023

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 23. 01. 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci " Volnočasové vzdělávací aktivity dětí – jejich organizace, financování a společenský přesah" jsem vypracoval(a) samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 13. 3. 2024

Poděkování

Ráda bych poděkovala paní Ing. Kateřině Homutové za vedení této bakalářské práce. Děkuji za možnost psaní své bakalářské práce právě pod jejím vedením. Umožnila mi psát práci na vlastní téma. Děkuji za poskytnuté cenné rady, ochotu, trpělivost, odborný vhled i pomoc při psaní.

Dále bych ráda touto cestou poděkovala také organizaci Český svaz ochránců přírody a jejím pobočným spolkům ČSOP Lacerta a ČSOP Troja za poskytnutí podkladů pro zpracování praktické části této bakalářské práce.

Volnočasové vzdělávací aktivity dětí – jejich organizace, financování a společenský přesah

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá udržitelností vybraných subjektů zabývajících se volnočasovými vzdělávacími aktivitami pro děti ve věku od osmi do patnácti let. Poukazuje na udržitelnost těchto aktivit vzhledem k jejich organizaci a financování.

Zpravidla jsou tyto aktivity vedeny dobrovolníky v jejich volném čase za nulovou mzdu. Organizace například dětského letního tábora trvá několik měsíců, a proto nad tím dobrovolníci tráví nemalou část svého volného času.

I přes tyto faktory jsou zde stále organizace, které děti vedou ke vzdělávání v několika oborech. Učí je například pobytu na čerstvém vzduchu, pohybu, kulturnímu vzdělání či komunikaci nejen s jejich vrstevníky. Zároveň pomáhají mladší generaci netrávit tolik času u obrazovek a zbavit se dnes již velmi časté závislosti na sociálních sítích.

Financování těchto aktivit bohužel není již natolik podporováno. Proto je otázkou zda mají volnočasové vzdělávací aktivity vedené dobrovolníky budoucnost. Málokdo má tolik volného času, který je ochoten investovat do dobrovolné činnosti s dětmi.

Klíčová slova: volnočasové vzdělávací aktivity, jejich organizace, dotace a další financování, dobrovolná činnost vedoucích, náklady na vedení činnosti

Children's free-time educational activities - their organization, financing and social impact

Abstract

The bachelor's thesis deals with the sustainability of selected entities dealing with leisure-time educational activities for children aged eight to fifteen. It points to the sustainability of these activities, their organization and financing.

These activities are conducted by volunteers in their free time, for zero pay. The organization of a children's summer camp, for example, takes several months, so volunteers spend a considerable part of their free time on it.

Despite these factors, there are still organizations that lead children to education in several fields and teach them, for example, staying out in the fresh air, exercise, cultural education, or communication not only with their classmates, teachers and family. At the same time, they help the younger generation not to spend so much time in front of screens and to get rid of and get rid of the addiction to social networks that is very common today.

Unfortunately, the financing of these activities is no longer supported enough, and therefore the question is whether leisure-time educational activities led by volunteers have a future, or whether they will disappear soon. Just a few people have so much free time that they are willing to invest in voluntary activities with children.

Keywords: leisure-time educational activities, their organization, subsidies and other financing, voluntary activity of leaders, costs of those activities

Obsah

1 Úvod	10
2 Cíl práce a metodika	11
3 Teoretická část práce	13
3.1 Vymezení pojmů	13
3.1.1 Definice volného času.....	13
3.1.2 Definice vzdělávacích aktivit.....	14
3.1.3 Definice neziskového sektoru.....	14
3.2 Historie neziskových organizací a jejich financování	19
3.2.1 Období do Druhé světové války	19
3.2.2 Období po Druhé světové válce až po Sametovou revoluci	20
3.2.3 Období po Sametové revoluci do současnosti	21
3.3 Aktuální financování neziskových organizací	22
3.3.1 Fundraising	23
3.3.2 Způsoby financování aktivit dětských oddílů.....	23
3.3.3 Podpora sociálně slabších rodin.....	24
3.4 Finanční analýza	27
3.4.1 Vedení účetnictví v dětských oddílech	27
3.4.2 Zdroje finanční analýzy	27
3.4.3 Metody finanční analýzy	28
3.4.4 Ukazatelé finanční analýzy	29
3.5 Organizace volnočasových vzdělávacích aktivit	30
3.6 Společenský přesah a udržitelnost	33
4 Praktická část práce	34
4.1 Základní charakteristika – Český svaz ochránců přírody	34
4.2 Základní charakteristika – ČSOP Lacerta	35
4.3 Základní charakteristika – ČSOP Troja	36
4.4 Komparace výnosů a nákladů	37
4.4.1 Struktura nákladů hlavní činnosti v letech 2018–2022.....	37

4.4.2 Horizontální analýza nákladů hlavní činnosti.....	40
4.4.3 Struktura výnosů hlavní činnosti v letech 2018-2022	42
4.4.5 Horizontální analýza výnosů	48
4.5 Komparace finanční analýzy	49
4.6.1 Souhrn rozhovorů	51
4.6.2 Zhodnocení výsledků.....	57
5 Doporučení.....	58
6 Závěr.....	59
7 Seznam použitých zdrojů	62
7.1 Literární zdroje.....	62
7.2 Elektronické zdroje	63
8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk.....	66
Přílohy.....	68

1 Úvod

Práce se zabývá udržitelností vybraných subjektů zabývajících se vzdělávacími aktivitami určenými pro děti, které jsou vedeny dobrovolníky.

Konkrétně se jedná o organizaci Sdružení mladých ochránců přírody a její pobočné spolky.

Zájem o aktivity tohoto typu ze strany rodin roste. Rodiče rádi v dnešní době dopřávají dětem chvíle mimo telefon a obrazovky. Chvíle, kdy mohou být venku na čerstvém vzduchu. Naučit se novým aktivitám jako pohyb, pobyt v přírodě, komunikace nejen s vrstevníky, ale i s dětmi o něco starší či mladší, nebo také samostatnosti.

Bohužel v dnešní době již o podobné aktivity není takový zájem z řad dospělých organizátorů/vedoucích. Málokdo má v dnešní zrychlené době tolik volného času, aby mohl vést dětský oddíl. Docházet například jednou týdně na schůzky s dětmi, vyjíždět jednou měsíčně na víkendové akce a vše připravit tak, aby děti doprovázel barvitý program a v oddíle chtěly zůstat.

O letním táboře, který může trvat 3 týdny ani nemluvě. Nejen čas strávený přípravou a organizací letní akce, ale účast po celou dobu trvání tábora je v dnešní době pro pracujícího člověka téměř nemožná.

Náklady na provoz tábora a celoroční činnost oddílů jsou stále vyšší díky zdražení potravin, pronájmů prostor, ale také spotřebního materiálu a energií.

Naopak dotace, na kterých je většina oddílů naprosto závislá bohužel nerostou stejným tempem jako náklady.

Je tedy otázkou, zda organizace, jako jsou dětské oddíly mají budoucnost či brzy zaniknou. Je vůbec možné udržet stoletou tradici letních táborů s celotáborovou legendou, podsadovými stany, teepee a suchými záchody, když není dostatek vedoucích, a když přidělené dotace nejsou mnohdy dostačující? Náklady na organizaci akcí stále rostou.

2 Cíl práce a metodika

Cíl práce

Cílem práce je zhodnotit trend vývoje nákladů a trend vývoje zdrojů financování subjektů zabývajících se volnočasovými vzdělávacími aktivitami, které jsou vedeny dobrovolníky v jejich volném čase. Dále také porovnat historické financování těchto aktivit v České republice. Určit situaci dobrovolníků, kteří momentálně zastávají funkci vedoucích v dětských oddílech. Zhodnotit, zda mají motivaci pokračovat ve vedení oddílu, i přes to, že nedostávají žádné finanční ohodnocení a časová náročnost je vysoká.

Metodika

Teoretická část bude zpracována na základě literární rešerše knižních a internetových zdrojů. Dále pomocí studie výročních zpráv týkajících se daného tématu.

V rámci praktické části jsou komparovány dva pobočné spolky Českého svazu ochránců přírody. Konkrétně se jedná o ČSOP Lacerta a ČSOP Troja. Hodnocené období udržitelnosti je 2018-2022.

Praktická část je zpracována porovnáním organizací se stejným záměrem pomocí trendu vývoje nákladů, výnosů a trendu vývoje zdrojů financování. Tato část je provedena pomocí výpočtu bazických indexů a horizontálních analýz vývoje. V další části je zjištěna finanční soběstačnost oddílů a schopnost správného hospodaření pomocí finanční analýzy v podobě autarkie z hlavní činnosti.

Druhá část praktického šetření je zpracována na základě rozhovorů s příslušnými respondenty, díky kterým je možné určit udržitelnost spojenou s dobrovolnictvím a volným časem.

V rámci práce byly použity následující vzorce:

$$\text{Absolutní změna} = \text{ukazatel}_t - \text{ukazatel}_{t-1}$$

$$\text{Procentuální změna} = \frac{(\text{absolutní změna} * 100)}{\text{ukazatel}_{t-1}}$$

$$\text{Bazický index } I_t = \frac{y_t}{y_0}$$

Kde

I_t je bazický index pro měřené období

y_t je hodnota měřeného období

y_0 je hodnota základního období

$$\text{Autarkie hlavní činnosti} = \frac{\text{výnosy z hlavní činnosti}}{\text{nákady hlavní činnosti}} * 100$$

3 Teoretická část práce

3.1 Vymezení pojmů

3.1.1 Definice volného času

Podle Hájka, Hofbauera a Pávkové (2008, s. 10) je definice volného času následující „*Volný čas je částí lidského života mimo čas pracovní (návštěva školy a pracovní proces) a tzv. čas vázaný, který zahrnuje biofyzilogické potřeby člověka (spánek, jídlo, osobní hygienu), chod rodiny, provoz domácnosti, péči o děti, dojíždění za prací a další nutné mimopracovní povinnosti.*“

Hájek, Hofbauer, Pávková (2008, s. 33) ve své knize uvádí „*Pojetí volného času jako „zbytkové“ součásti lidského času se v současnosti právem přestalo uplatňovat. Naopak se ověřují a rozvíjejí jeho všestranné možnosti podporující kulturní orientaci člověka, rozvoj jeho sportovních a uměleckých zájmů, manuální aktivity nebo vytváření sociálních vztahů a hodnotového zaměření.*“

(Organization for economic co-operation and development, 2023) Volný čas je dle OECD jedním z ukazatelů kvality života. Díky indexu Better Life je každoročně měřeno, jak kvalitní život žijí obyvatelé různých zemí. Jedním z ukazatelů tohoto indexu je právě průměrný počet hodin denně strávených volnočasovými aktivitami a osobní péčí včetně spánku a jídla.

Nejlepší výsledky v roce 2023 zaznamenala Itálie, kde obyvatelé tráví 16,5 hodin denně volným časem, na druhém místě Francie (16,2 hodin), Česká republika se umístila na 17. místě s 15,1 hodinami volného času denně. Nejhůře na tom byla Kolumbie se 13,3 hodinami volného času za den vč. spánku a jídla.

Do určité doby se s rostoucím věkem volný čas spíše krátí, a proto je třeba důkladně rozmýšlet do čeho volnou chvíli investovat.

3.1.2 Definice vzdělávacích aktivit

Volný čas, který je během dne velmi důležitý je třeba investovat nejen do spánku a stravy, ale také do aktivit, díky kterým je člověk schopen rozvíjet své zájmové sféry. Zlepšit své znalosti a kvalifikace účastnit se na společenském životě, či se bavit.

Díky daným organizacím tak člověk může svůj volný čas naplnit. Existují nejrůznější zájmové a vzdělávací kroužky, jako třeba dětské skautské, přírodovědné oddíly, kluby, sportovní týmy, umělecké kroužky – zpěv, výtvarná výchova. Tyto aktivity mohou plnit nejen děti nýbrž i dospělí.

Vzdělávací aktivita je činnost díky které se daný jedinec naučí novým znalostem.

Kotásek a kolektiv autorů (2001, s. 54) charakterizují vzdělávací aktivity v Bílé knize následovně *„Zájmové vzdělávání je souhrn výchovně vzdělávacích, poznávacích, rekreačních a dalších systematických, ale i jednorázových činností a aktivit směřujících k účelnému a efektivnímu naplnění volného času umožňujících získat vědomosti a dovednosti mimo organizovanou školní výuku.*

Plní funkci výchovnou, kulturní, zdravotní, sociální, a preventivní. Vede účastníky k seberealizaci a sebepoznávání, objevování vlastních schopností a jejich rozvíjení. Tím se podílí na kultivaci osobnosti, na rozvoji talentů a vede k vytváření a utužování sociálních vztahů a vazeb. Vzhledem k tomu, že přírodní prostředí působí kladně na fyzický i psychický stav dětí, mládeže i dospělých, zatímco pobyt ve zcela odpřírodněném prostředí vyvolává u lidí úzkost a agresivitu mění sociální chování a má negativní zdravotní důsledky, je třeba dětem a mládeži umožnit co nejvíce pohybu ve zdravém přírodním prostředí.“

3.1.3 Definice neziskového sektoru

Frič a další (2001) ve své knize o neziskovém sektoru v České republice uvádí *„České národní hospodářství je možné rozdělit na ziskový a neziskový sektor. Do ziskového sektoru, jehož hlavním cílem, jak již vyplývá z názvu, je vytvoření zisku řadíme služby a průmysl. Neziskový sektor je charakteristický tím, že svůj zisk nerozděluje mezi vlastníky organizace, ale využívá jej k realizaci svého poslání.“*

Dle slov Krechovské, Hejdukové a Hommerové (2018) v knize *Řízení neziskových organizací* význam neziskových organizací narůstá. Neziskové organizace (*dále jen „NO“*) mají nezastupitelnou roli v hospodářství. Nejzásadnějším důvodem k této skutečnosti je fakt, že NO působí ve většině případů jiných odvětvích než organizace založené za účelem zisku. Zmíněné oblasti jsou pro ziskový sektor neatraktivní, jelikož primárně nepřinášejí zisk. Dalším důvodem rozšířenosti neziskového sektoru v daných oblastech může být možnost státu mít zásadní dohled.

Mezi nejznámější oblasti neziskového sektoru patří školství, zdravotnictví, organizace spojené s aktivitami pro děti a mládež.

Neziskový sektor lze rozdělit na veřejnoprávní neziskové organizace a soukromoprávní neziskové organizace.

Veřejnoprávní NO jsou založeny veřejným sektorem a financovány z veřejných rozpočtů. Jedná se zejména o obce, kraje, příspěvkové organizace či veřejné vysoké školy. Tento typ NO se také označuje pod pojmy státní nebo vládní.

(Krechovská, Hejduková a Hommerová (2018, s. 21) *„Soukromoprávní neziskové organizace mohou založit jiné subjekty, než ty co spadají do veřejného sektoru. Organizace tohoto typu se podílejí na dění v rámci občanskoprávní společnosti. Tento typ NO se také označuje pod pojmy nestátní nebo nevládní.“*

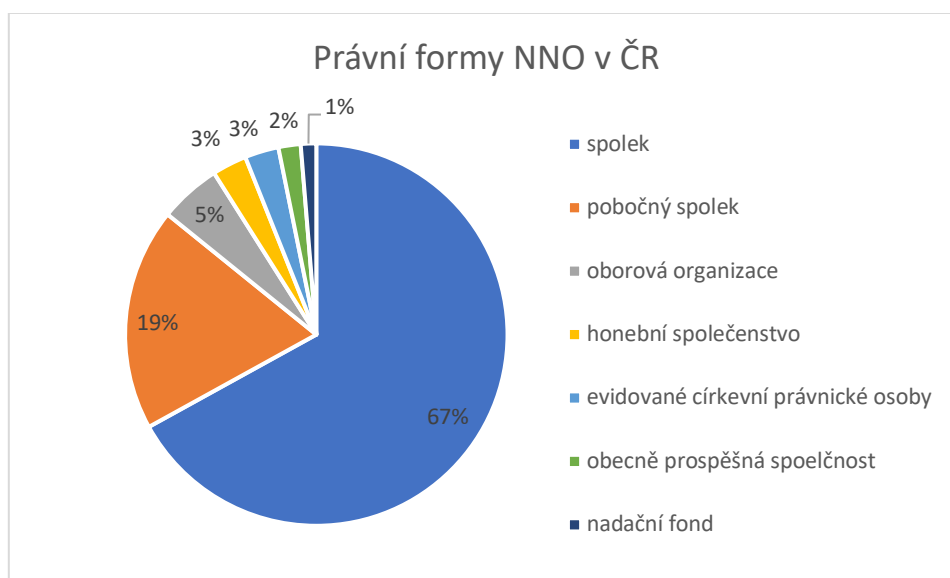
Tato bakalářská práce je zaměřena na nestátní neziskovou organizaci (*dále jen „NNO“*) ČSOP, která spadá do soukromoprávních NO.

V roce 2014 nastala změna v úpravě právních forem nestátních neziskových organizací. Pelikánová (2016, s.30) uvádí, že od roku 2014 mohou v České republice fungovat nestátní neziskové organizace v právních formách jako jsou: obecně prospěšná společnost (zkratka o. p. s.), nadace, nadační fond, spolek – resp. zapsaný spolek (zkratka z. s.), ústav – resp. zapsaný ústav (zkratka z. ú.), sociální družstvo, církev, náboženské společnosti a církevní právnické osoby, politické strany, hnutí a další.

Struktura typů právních forem NNO v České republice je následující:

1. Nejčetnější zastoupení má spolek: 96 722 členů
2. Pobočný spolek: 27 201 členů
3. Oborová organizace: 7 511 členů
4. Honební společenstvo: 4 224 členů
5. Evidované církevní právnické osoby: 4 143 členů
6. Obecně prospěšná společnost: 2 712 členů
7. Nadační fond: 1 887 členů

Graf 1 - Právní formy NNO v ČR (2020)

(zdroj: vlastní zpracování, NKÚ – Analýza NNO – využita data z ČSÚ)

Pelikánová (2016, s. 23 a 24) uvádí, že všechny tyto organizace musí být registrovány ve veřejných rejstřících u soudů. Výjimkou jsou církevní právnické osoby a náboženské společnosti, které jsou registrované pod Ministerstvem kultury ČR, nebo politické strany a hnutí podléhající registraci u Ministerstva vnitra ČR.

Český statistický úřad vede NO v seznamu ekonomických subjektů, ve kterém shromažďuje informace o ekonomických subjektech na českém území.

Ve zprávě Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) Lusková (2012, s. 3) ohledně dobrovolnictví je uvedeno, že „Dobrovolnictví je forma lidské solidarity a sounáležitosti.

Počátky tohoto lidského jednání sahají tisíciletí zpět lidskou historií a od dob vzniku prvních špitálů v 11. století ho lze považovat za součást institucionální pomoci potřebným. Dobrovolná práce své místo i v moderních sociálních službách, ačkoli by výhradně na něm provoz sociální služby postaven být neměl. Úloha dobrovolníků v dnešních službách je podpůrná, dobrovolníci doplňují práci profesionálů, zvyšují kvalitu života klientů sociálních služeb.“

Počátkem roku 2024 vyšla zpráva ohledně dobrovolnictví za rok 2023 na území hl. města Prahy. Zprávu vydala Rada dětí a mládeže (2024, s. 8). Zpráva vykazuje následující data „Z šetření Ministerstva vnitra ČR vyplývá, že v Praze je dobrovolníkem zhruba 5 % populace, což je cca 68 000 osob. V rámci střešních organizací zapojených do výzkumu (Rada dětí a mládeže hlavního města Prahy a Regionální dobrovolnické centrum hlavního města Prahy) evidujeme zhruba 17 000 dobrovolníků koncepčně působících v rámci činnosti jedné z více než stovky dobrovolnických organizací.“

Rada dětí a mládeže (2024, s. 8) „*Odhadovaný potenciál dobrovolnictví v Praze se pohybuje v rozmezí 10–14 % populace. Je zde tedy ještě prostor pro růst“*

Rada dětí a mládeže (2024, s. 17) Zpráva také uvádí konkrétní časové rozpětí dobrovolnictví v rámci organizované opakované činnosti, nejedná se tedy například o jednorázovou výpomoc při povodních či jiných živelních katastrofách. (Při těchto aktivitách je dobrovolnictví nejaktivnější.)

„*Ze šetření vyplývá, že v průměru 30,8 hodin měsíčně proběhne pomoc od dobrovolných hasičů nebo dobrovolníků pomáhajících etnickým či národnostním menšinám. Na páté příčce největšího času (průměrně 27, 5 hodiny měsíčně) stráveného při dobrovolnické činnosti jsou aktivity spojené s dětmi a mládeží, tudíž vedoucí různých volnočasových kroužků či oddílů.“*

Salamon, Sokolowski, Haddock (2011, s. 252) přinášejí definici dobrovolnictví „*Neplacená nepovinná práce, vykonávaná jak skrze určitou organizaci, tak přímo, mimo vlastní domácnost či rodinu dobrovolníků.“*

Definice vznikla pro účely měření hodnoty dobrovolnictví ve spolupráci s Mezinárodní organizací práci (ILO) a světovými experty na dobrovolnictví a statistiku. Definici převzal i manuál ILO k měření dobrovolnické práce.

Výpočet hodnoty dobrovolnické práce

Dobrovolnou práci je možno ohodnotit hned několika způsoby. Ve zprávě od České rady dětí a mládeže (dále jen ČRD M), jejíž autorem je Sedláček (2015, s. 7) jsou uvedeny následující metody:

- a) Měřením společenského dopadu – obtížné, velmi nákladné, nepřesnější
- b) Oceněním vykonané práce na základě cen v místě a čase obvyklé – účetně správné, diskriminující ekonomicky slabé lokality, resp. dobrovolníky v nich pracující
- c) Ocenění na základě odpracovaných hodin a typu práce – metodika ILO
- d) Ocenění na základě odpracovaných hodin – nejjednodušší způsob s nutností správného stanovení jednotkové sazby hodiny dobrovolnické práce

Rada dětí a mládeže (2024, s. 18) k následujícímu výpočtu použila metodu ILO: Průměrná mzda za hodinu byla vypočítána na základě mediánu měsíční mzdy v Česku podle dat MPSV (2020), vydělena počtem standardně odpracovaných hodin za měsíc, tedy byla vydělena 170 hodinami. Výsledná průměrná mzda tak vyšla na 173,7 Kč za hodinu.

V rámci výpočtu hodnoty dobrovolnické práce se započítala hodnota průměrného dobrovolnické činnosti denně s hodnotou osob, které v ČR jsou v kategorii 18–90 let. Výsledný počet vynásobený průměrnou mzdou na hodinu práce. V oblasti, které se nejčastěji dobrovolníci pravidelně věnují, což je výpomoc širší rodině a sousedům, odpovídá hodnota dobrovolnické práce 78 289 167 Kč denně. Tu by dobrovolníci mohli dostat proplacenou ve svém zaměstnání, kdyby dobrovolnickou práci nevykonávali.

Jako další doplnění celého obrazu se uvádí, že Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR používá hodnotu 200,- Kč na hodinu v rámci započítávání spoluúčasti při dotačních výzvách na podporu činnosti neziskových organizací pracujících s dětmi a mládeží formou dobrovolnické práce.

Rentabilita v prostředí NNO

Brejchová, Sedláček (2015, s. 6) ve zprávě o efektivitě hospodářství NNO jsou uvedeny využívané vzorce pro výpočet rentability NNO.

Prvním z nich je vzorec pro výpočet dotační rentability. Je zřejmé, že zisk není klíčovou položkou pro NO, proto je ve vzorci nahrazen hodnotou dobrovolnické práce. V rámci položky „dotace poskytnuté organizaci“ jsou zahrnuty i ostatní nemzdové náklady.

$$\text{Dotační rentabilita} = \frac{\text{hodnota dobrovolnické práce v organizaci}}{\text{dotace poskytnuté organizaci}}$$

Dalším využívaným vzorcem ve spojitosti s dobrovolnictvím je výpočet rentability dobrovolnické práce v organizaci.

$$\text{Rentabilita dobrovolnické práce} = \frac{\text{hodnota dobrovolnické práce v organizaci}}{\text{náklady na dobrovolníky v organizaci}}$$

V rámci tohoto výpočtu lze do nákladů na dobrovolníky zahrnout i náklady na pracovní pomůcky, proplacené jízdné, stravu, kterou dobrovolníci neplatili, poměr režijních nákladů na zajištění dobrovolnické administrativy.

3.2 Historie neziskových organizací a jejich financování

3.2.1 Období do Druhé světové války

(Zákon 420/1919 Sb. ze dne 17. července 1919 o práci dětí.) V období první republiky se spíše než financování volnočasových aktivit dětí upravovala zákonem práce dětí. Práce se usměrňovala na max. 4 hodiny denně ve dnech školní výuky, při čemž nesměla být dvě hodiny před vyučováním a hodinu po vyučování, samozřejmě ne mezi 8. hodinou večerní a 7. hodinou ranní.

V období první republiky však byl rozkvět nesmírně důležitých organizací jako je Sokol, Skaut, YMCA.

SKAUT

(Skaut, 2023) Tato organizace na svých webových stránkách uvádí následující data. V roce 1912 se uskutečnil první skautský tábor na hradě Lipnice. V roce 1913 vzniká první tábor s podsadovými stany – světový unikát, který dodnes obdivují skauti z celého světa. V roce 1915 se na Živohošti uskutečnil první tábor i pro děvčata.

YMCA (Young Men's Christian Association)

(YMCA, 2023) Záslouhou prezidenta T. G. Masaryka a jeho dcery Alice je založena 21.dubna 1921 YMCA v Československu. Ještě v roce 1921 proběhly dva tábory. Masarykův tábor na Sázavě a na Slovensku na Oravě. Do roku 1939 to bylo již 12 táborů. Data uvedená výše byla nalezena na webových stránkách organizace YMCA.

SOKOL

(Sokol, 2023) První sokolský tábor proběhl v roce 1925. Do roku 1939 pořádala Česká obec sokolská až 300 táborů ročně. Období První republiky byl tzv. Zlatý věk Sokola.

DĚTSKÁ FARMA

Ojedinelým, ale krásným příkladem je Dětská farma. Spisovatel a pedagog Eduard Štorch si v roce 1925 pronajal prostor od Zemské správy a organizoval zde tzv. dětskou farmu pro děti ze školy v Jindřišské ulici, kde vyučoval. Projekt i celý financoval. (Štorch, 1929, s. 29) „*Objevil jsem Libeňský ostrov, krásný a skoro opuštěný a na něm vše, čeho jsme si mohli přát: lučiny, písek, koupání! ... Hoši si hned robili v křovinách primitivní chýše a zařizovali si tábor.*“

Prezident Masaryk ocenil jeho snahu a věnoval Dětské farmě loďku.

3.2.2 Období po Druhé světové válce až po Sametovou revoluci

SKAUT

(Skaut, 2023) Skaut byl zrušen za války rozhodnutím z 28.října 1940 K.H. Franka. V květnu 1945 byl obnoven a poválečné nadšení pro skauting přivedlo na 250.000 členů.

V roce 1948 je organizace začleněna do Svazu československé mládeže (ČSM). V roce 1950 rozpuštěna. Řada činovníků byla obětí politických procesů a byla na roky zavřena.

YMCA

(YMCA, 2023) YMCA byla nucena svou činnost ukončit v roce 1951. V roce 1968 se jí nepodařilo činnost obnovit.

V roce 1952 bylo Zákonem č.71 Sb. ustanoveno, že sport a tělovýchova budou řízeny přímo státem. Krátké obnovení skautingu bylo v roce 1968, ale končí rokem 1970, kdy byl skaut opět potlačen.

SOKOL

(Paměť národa, 2021) Během konání XI. všesokolského sletu v roce 1948 při průvodu Prahou zaznívaly hesla jako „*Nedáme si diktovat, koho budeme milovat*“. Při průchodu před čestnou tribunou, kde byl prezident Klement Gottwald, odvrátili sokolové pohled. Komunistická strana označila slet za protistátní manifestaci. Začaly represe, kdy bylo vyloučeno přes 13 tisíc členů a činovníků. Mnoho z nich bylo také zatčeno.

V roce 1952 bylo Zákonem č.71/1952 Sb. ustanoveno, že Sport a tělovýchova bude řízena přímo státem. Vrcholový sport považoval komunistický režim za výkladní skříň. Jak byl financován dnes nelze dohledat. Pod Českým svazem sportovní tělovýchovy byly sdruženy svazy včetně Turistů, Sportu pro všechny, Pobytů v přírodě aj. Místo sletů se pořádali Spartakiády.

Byla vytvořena metodika na financování dle členských základen. Část šla z loterie. Vzdělání činovníků se podporovalo, byly tištěny vzdělávací brožury, pořádala se školení dle kvalifikačního řádu od IV. tříd cvičitelů po I. třídu. Dále působil SSM (Socialistický svaz mládeže), SVAZARM (Svaz pro spolupráci s armádou), Svaz ochránců přírody. Volnočasové vzdělávání dětí a mládeže bylo dostupné. Druhá strana však byla cena komunistické propagandy, která zde byla všudypřítomnou součástí.

3.3.3 Období po Sametové revoluci do současnosti

Po roce 1989 se novelizací školského zákona zabývá MŠMT. Volnočasové vzdělávání ve školních družinách, ZUŠ získaly zpět původní status školy, Domy dětí a mládeže jsou řízeny také přímo MŠMT přes odbory školství v krajích a obcích. Pracují zde placení zaměstnanci. Tato bakalářská práce je zaměřena na organizace, kde pracují s dětmi a mládeží dobrovolníci.

(Česká rada dětí a mládeže, 2024) V roce 1998 je založena Česká rada dětí a mládeže. Z textu zakládací listiny „*My níže podepsaní, zástupci občanských sdružení dětí a mládeže Asociace křesťanských oddílů mládeže, Asociace turistických oddílů mládeže, České tábornické unie, Folklorního sdružení České republiky, Junáka – svazu skautů a skautek České republiky, Národního informačního centra mládeže, Pionýra a YMCA v České republice, vedeni touhou po vzájemné spolupráci a podpoře při uskutečňování společného cíle, kterým je zasloužit se o blaho a prospěch dětí a mládeže zakládáme dne 7. 7. 1998 Českou radu dětí a mládeže.*“

Od roku 1986 se připravoval Zákon o práci s dětmi a mládeží. Přípravy trvaly až do roku 2006, kdy byl tento zákon definitivně „smeten ze stolu“. Zde podstatně zasáhla ČRDM. Kritizovala v návrhu zákona přílišné regulace pro práci dobrovolníků a naopak žádnou podporu.

Dále po roce 1989 opět působí Sokol, získává zpět svůj majetek, dále také YMCA a řada dalších neziskových organizací.

Financování těchto organizací je zpravidla z grantů, prostřednictvím krajů a obcí. Ze sponzoringu, členských příspěvků.

(Zákon č. 262/2006 Sb. §203a) První pomocí dobrovolníkům je v Zákoníku práce od roku 2021 novela, která uvádí, kdy je možné uhradit náhradu mzdy při pracovním volna souvisejícím s akcí pro děti a mládež, a to do 5 pracovních dní. Pouze pro ty, co jsou zaměstnání na hlavní pracovní poměr. Novela se již nevztahuje na ty co pracují jako OSVČ, na DPČ nebo DPP.

3.3 Aktuální financování neziskových organizací

Finanční řízení je samozřejmě nedílnou součástí managementu organizací. I přesto, že hlavním cílem neziskových organizací není zisk a co nejvyšší výdělek. Je financování důležitou složkou i pro NNO.

Krechovská, Hejdková a Hommerová (2018, s. 55) „*Finanční řízení neziskové organizace lze definovat jako ekonomickou činnost zabývající se zejména otázkou získávání potřebného množství kapitálu a peněžních prostředků z různých zdrojů financování a jejich efektivního využití za účelem plnění hlavního cíle a poslání organizace.*“

Beroušek (2005, s. 40) „Základní požadavky na hospodářsko-finanční chování provozovatele jsou dány obecně závaznými normami. K nim patří zejména obchodní zákoník, zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb. O účetnictví, zákoník práce, občanský zákoník, zákon o živnostenském podnikání a s nimi související zákony.

3.3.1 Fundraising

Krechovská, Hejduková, Homerová (2018, s. 63) Fundraising zaujímá ve finančním řízení neziskových organizací klíčové místo, neboť má na starosti právě zajištění finančních prostředků pro provozní aktivity, investice a rozvoj neziskové organizace.

Krechovská, Hejduková, Homerová (2018, s. 63) S fundraisingem úzce souvisí pojem vícezdrojovost. Snaha rozložit své příjmy do několika zdrojů. Vícezdrojovost tak zajišťuje větší jistotu organizace a je z hlediska udržitelnosti neziskové organizace žádoucí. Rozhodující není ovšem pouze počet jednotlivých zdrojů, velmi důležitým faktorem je také jejich poměrově zastoupení. Nejlepší variantou je dle Krechovské, Hejdukové a Homerové rovnoměrné rozložení zdrojů.

3.3.2 Způsoby financování aktivit dětských oddílů

Samofinancování – členské příspěvky

Častým případem financování jsou pouze členské příspěvky. Suma, kterou zaplatí nejčastěji rodič za účast dítěte na akci. Pokud se jedná o tento typ, ceny bývají zpravidla vyšší, aby byli organizátoři schopni pokrýt všechny náklady spojené s akcí.

Dle slov Krechovské, Hejdukové, Homerové (2018, s. 63) samofinancování posiluje stabilitu organizace a zvyšuje její nezávislost.

Sponzorské příspěvky, dary

Dalším typem financování mohou být dary od sponzorů. Sponzor se může najít i z řad rodičů či může danou činnost sponzorovat firma.

Například Skautský institut je sponzorován hned několika firmami. Mezi ty nejznámější patří: T-Mobile, Scio, Ikea, Bosh, Seznam.

(Kolektiv autorů, 2022, s. 464) „Nemusí se vždy jednat jen o finanční příspěvek, často je darem nějaké materiálové plnění nebo zajištění služby spjaté s provozem tábora.“

Nadace, nadační fond

Jsou zakládány za účelem finanční podpory projektů NNO, které odpovídají jejich poslání. Základem je ve většině případů dobře vypracovaný projekt, eventuálně žádost o grant.

Veřejné zdroje – dotace, granty

Instituce státní správy financují nestátní neziskové subjekty z veřejných rozpočtů.

Ministerstvo financí ČR (2012) na svých webových stránkách uvádí následující dělení. Může se jednat o přímou a nepřímou podporu. Nepřímá podpora může být například daňová úleva, či jiné osvobození pro NNO.

Přímá podpora je uskutečňována pomocí dotací, grantů z veřejných rozpočtů.

(Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů) Dotace je forma finančního příspěvku, který může a nemusí mít přesné účelové využití. Suma tedy může být čerpána na různorodé náklady. Finance jsou nejčastěji poskytnuty ze státního či územního rozpočtu. Tento zákon umožňuje samosprávným celkům poskytovat dotace.

Grant je účelový příspěvek, který má být čerpán na veřejně prospěšný účel. Získání grantu se pojí s veřejnou soutěží, ve které musí uchazeč předložit žádost poskytovateli finančního příspěvku na předepsaném formuláři ve stanovené lhůtě.

Grantová soutěž má určitá pravidla, nositel odpovídá za účetní správnost a řešitel za to, že se projekt úspěšně uskuteční.

Boukal (2013, s. 18) Granty poskytují z veřejných rozpočtů primárně ministerstva, krajské úřady, obecní a městské úřady, či evropské fondy.

Většina subjektů státní správy a samosprávy vypisuje pravidelná grantová kola – povětšinou jednou ročně, do kterých se může přihlásit libovolný žadatel.

3.3.3 Podpora sociálně slabších rodin

Ačkoliv tábory pořádané dobrovolníky jsou levnější než s honorovaným personálem, ne všechny rodiny si v dnešní době mohou dovolit poslat jedno, či více dětí na letní tábor. Pokud

se jedná o vícečlennou rodinu může se výše příspěvků pohybovat i v desítkách tisíc korun českých.

Pro sociálně slabší rodiny je proto několik cest, jak o příspěvek na letní tábor zažádat. Podmínkou je ve většině případů pouze věk dítěte, délka pobytu (minimálně 5 po sobě jdoucích dní), datum tábora (musí proběhnout během letních prázdnin).

Polak (2023) První volbou je příspěvek od zdravotní pojišťovny:

- Česká průmyslová zdravotní pojišťovna přispívá 1 500 Kč
- Oborová zdravotní pojišťovna přispívá cca 1 000 Kč na tábor.
- Vojenská zdravotní pojišťovna poskytuje příspěvek na letní sportovní pobyt až do výše 1 000 Kč.
- Zdravotní pojišťovna Ministerstva vnitra podporuje účast dětí na táborech. V rámci programu „Dětské sportovní léto“ mohou čerpat až 500 Kč.
- Zaměstnanecká pojišťovna Škoda přispívá svým pojištěncům na dětské tábory pro děti ve věku 4–18 let částkou 700 Kč.
- Revírní bratrská pokladna umožňuje čerpat příspěvek až 1 500 Kč.

Ve většině případů je potřeba vyplnit žádost o doložit doklad o platbě tábora.

Další cestou alespoň částečné úlevy je peněžitý příspěvek od zaměstnavatele. Ten je většinou ve formě benefitů.

Příspěvky na letní tábory nabízejí také některé odborové svazy.

Polak (2023) Česká rada dětí a mládeže založila projekt Darujeme kroužky dětem, který má za cíl podpořit rodiny ve finanční tíživé situaci a přispět tak na platby příspěvků za tábory nejen českých dětí, ale také pomoci rodinám ukrajinských uprchlíků.

Projekt finančně podporuje několik nadací. Například nadace České spořitelny, nadace Albatros a Sazka, a.s.

Je tedy poměrně mnoho cest, jak se dá pomoci sociálně slabším rodinám.

Rozpočet

Pro příklad finančního plánování je zde vložen rozpočet letního tábora oddílu ČSOP Lacerta, který byl uskutečněn v červenci roku 2022. Tábora se účastnilo 25 dětí do 18 let, 10 dospělých vedoucích do 26 let. Uvedení rozpočtu má sloužit pro lepší představu konkrétních zdrojů financování a konkrétních částek za náklady.

Obrázek 1 - Rozpočet letního tábora oddílu ČSOP Lacerta pro rok 2022

PŘÍJMY:

Členské příspěvky	92 000 Kč	(4000*21 + 2000*4) 2 000 Kč platí mladiství praktikanti do 18 let
Městská část Praha 1	30 000 Kč	
Český svaz ochránců přírody	16 625 Kč	(35 za osoboden*19 dní*25 osob do 18ti let)
MHMP - táb.	35 625 Kč	(75 za osoboden*19 dní*25 osob do 18ti let)
Celkem	174 250 Kč	

VÝDAJE:

Pronájem pozemku	10 000 Kč	
Stavební dřevo	8 000 Kč	
Doprava dřeva, pitné vody	5 000 Kč	
Doprava	20 000 Kč	(jízdenky, palivo, amortizace)
Potravin	80 000 Kč	
Ostatní služby	3 000 Kč	(rozběr vody)
Nákup materiálu do lékárny	7 000 Kč	
Drogerie	5 000 Kč	(toaletní papír, úklidové prostředky, mýdla,...)
Výtvarné potřeby	5 000 Kč	
Sportovní vybavení	5 000 Kč	
Táborové vybavení	11 000 Kč	(nové plachty na podsadové stany, svítilny,...)
Nářadí	4 000 Kč	(hřebíky, kladiva, pily,...)
Rekvizity k programu	10 000 Kč	
Rezerva	1 250 Kč	
Celkem	174 250 Kč	

zdroj: vlastní zpracování, interní data poskytnutá spolkem ČSOP Lacerta

3.4 Finanční analýza

Finanční analýzou rozumíme interpretaci a hodnocení finančních údajů obsažených v účetních výkazech. Hodnotí jak současnou finanční situaci firmy, tak její minulost a do určité míry předpovídá její budoucnost finančních podmínek.

Růčková (2019, s. 111) uvádí, že základem pro hodnocení podniku je jeho účetnictví, to se však zabývá jen určitým časovým úsekem, a tak získaná data musí být pro účely posouzení finančního zdraví organizace podrobena analýze.

3.4.1 Vedení účetnictví v dětských oddílech

Neziskové organizace do kterých patří i dětské oddíly nejčastěji spadají do kategorie mikro účetních jednotek. Tedy nemají aktiva vyšší než 9 000 000 Kč, čistý obrat nepřesáhne za účetní období 18 000 000 Kč a průměrný počet zaměstnanců není vyšší než 10.

Některé dětské oddíly vedou jednoduché účetnictví. Stejskal (2019, s. 5): „*Je ale třeba upozornit, že ho nemohou vést všechny spolky bez výjimky. Zákon o účetnictví udává podmínky za nichž je vedení jednoduchého účetnictví možné ve vybraném okruhu účetních jednotek.*“

(Zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb. Konkrétně §1f) Spolky, které jednoduché účetnictví vést nemohou, vedou podvojně účetnictví.

3.4.2 Zdroje finanční analýzy

Knápková a spol (2017, s. 17) uvádějí, že přesnost výsledků finanční analýzy je závislá především na zdrojích vstupních informací, a tak je třeba vzít v úvahu všechna data, která mohou výsledky ovlivnit. Zdrojem takových dat jsou především účetní výkazy, tedy rozvaha, výkaz zisku a ztráty a také tzv. cash flow, neboli přehled peněžních toků. Tyto informace se dají získat například z výroční zprávy organizace, či v rejstříku firem, který je dostupný na portálu Justice.cz.

3.4.3 Metody finanční analýzy

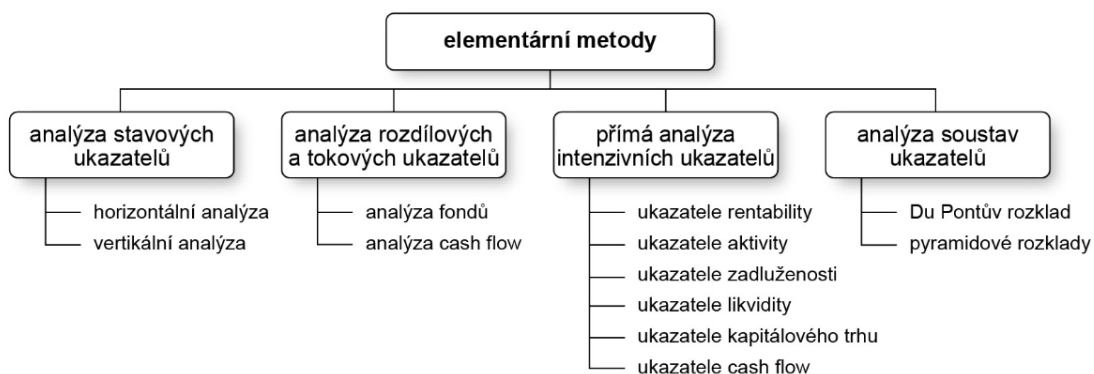
Existují dva druhy analýzy, které hodnotí různé procesy v oblasti ekonomiky organizací – fundamentální a technická analýza. Fundamentální analýza pracuje spíše s kvalitativními daty. Technická analýza je založena na kvantitativní práci s daty a opírá se o matematické a statistické metody.

Z výše uvedeného dle Růčkové (2021, s. 45) vyplývá, že finanční analýza patří spíše mezi technické analýzy, jelikož využívá matematické postupy, které vyústí do výkladu vypočtených hodnot, jež slouží ke zjištění silných a slabých stránek ekonomické (finanční) situace v organizaci.

Finanční analýza využívá dvě skupiny metod – metody elementární a metody vyšší. Metody vyšší dle Růčkové (2021, s. 45) nejsou metodami univerzálními. Jelikož využívají hlubší znalosti matematické statistiky, specializované softwarové vybavení a zabývají se s nimi převážně specializované firmy.

Následující část práce je tedy zaměřena na metody elementární, které jsou běžněji využívány při finanční analýze. Elementární metody lze členit do několika skupin, které však jako celek ve svém důsledku znamenají komplexní finanční rozbor hospodaření podniku.

Obrázek 2 - Schéma elementárních metod finanční analýzy

zdroj: Růčková 2021 s. 46

3.4.4 Ukazatelé finanční analýzy

Růčková (2021, s. 45) „Základem různých metod finanční analýzy jsou finanční ukazatele. Obvykle jsou vymezovány jako formalizované zobrazení hospodářských procesů. Finančním ukazatelem také rozumíme číselnou charakteristiku ekonomické činnosti podniku.“

Analýza stavových ukazatelů – Horizontální analýza

Knápková a spol (2017, s. 71) „Horizontální analýza (analýza trendů) se zabývá porovnáním změn položek jednotlivých výkazů v časové posloupnosti. Vypočítává se absolutní výše změn a její procentní vyjádření k výchozímu roku.“

U této analýzy je důležitá nutnost délky časových řad. Kvalitně zpracované časové řady mohou znamenat méně nepřesností. Analytik by rovněž měl brát v potaz prostředí a tedy ovlivňování vnějšími a vnitřními faktory.

Výpočet je následující:

$$\text{Absolutní změna} = \text{ukazatel}_t - \text{ukazatel}_{t-1}$$

$$\text{Procentuální změna} = \frac{(\text{absolutní změna} * 100)}{\text{ukazatel}_{t-1}}$$

Přímá analýza intenzivních ukazatelů

Tato analýza patří k těm nejpoužívanějším. Do této kapitoly patří ukazatele rentability, likvidity, aktivity, zadluženosti, kapitálového trhu a cash flow a pro neziskové organizace také autarkie, která je podrobněji popsána níže z důvodu využití v rámci praktické části této práce.

Autarkie

Ukazatele autarkie jsou pro finanční analýzu neziskové organizace více vypovídající než ukazatele rentability, které jsou zaměřeny především na ziskovost organizace.

Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů vyjadřuje, jak je organizace schopna pokrýt své náklady z hlavní činnosti dosaženými výnosy. U municipální firmy jsou ve výnosech zahrnuty neinvestiční dotace, které zpravidla představují nejvýznamnější část výnosů. Kraftová (2002) hodnotí pozitivně, pokud je ukazatel roven 100 %, v případě menší hodnoty je nedostatečné krytí nákladů výnosy a v případě větší hodnoty záleží hodnocení na tom, čím je tato situace způsobena. Je třeba zvážit, zda by nebylo lépe dotační prostředky využít jinde, nebo zda by výnosy v podobě uživatelských poplatků neměly být sníženy.

$$\text{Autarkie hlavní činnosti} = \frac{\text{výnosy z hlavní činnosti}}{\text{náklady hlavní činnosti}} * 100$$

3.5 Organizace volnočasových vzdělávacích aktivit

Organizátoři volnočasových vzdělávacích aktivit jsou zpravidla oddíloví vedoucí, kteří plní dobrovolnou činnost ve svém volném čase. V čele stojí hlavní vedoucí. Bezchleba (2013) ve své publikaci stanovil podmínky pro výkon funkce hlavního vedoucího následovně: věk nad 18 let, právní způsobilost a bezúhonnost, zdravotní způsobilost pro práci s dětmi, schopnost sestavit a vést pracovní tým, praktické a teoretické znalosti práce s dětmi, táborová praxe, absolvování akreditovaného kurzu, schopnost empatie a asertivní jednání.

Podmínky jsou pouze doporučením.

Kutý a Jůza (2007, s. 55) ve své knize Bezpečnost mimoškolní práce s dětmi a mládeží zmiňují omezení pro práci nezletilých vedoucích/praktikantů. Zákon č. 258/2000 Sb. v §10 nemá stanovené žádné konkrétní věkové omezení pro osoby činné na zotavovacích akcích. Z právního hlediska je tedy možné, aby například zkušené třináctileté dítě s rozvinutým smyslem pro odpovědnost fungovalo jako dozor na akcích.

Organizace letních táborů

Následující část bakalářské práce je zaměřena na právní a administrativní část příprav. Zajištění ubytování, jídelniček, programu, práce zdravotníka a jiné přípravy zde kvůli příliš rozsáhlému obsahu nejsou uvedeny.

Právní předpisy

Filouš (2006) uvádí „*Pořadatel letních dětských táborů musí splnit několik zákonných norem a musí z nich při práci a organizaci tábora vycházet, respektive nesmí je porušit.*“

Základními právními předpisy, kterými se organizátoři letních táborů musí řídit jsou:

- Zákon č. 258/2000 Sb. O ochraně veřejného zdraví (dále jen „ZoVZ“)
- Vyhláška č. 106/2001 Sb. O hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti, ve znění pozdějších předpisů. (dále jen „vyhláška 106/2001 Sb.“)

Šejtka (2016) „*Dětské letní tábory mohou spadat pod tzv. Zotavovací akce. Zotavovací akce (dle § 8 ZoVZ) je organizovaný pobyt 30 a více dětí ve věku do 15 let na dobu delší než 5 dnů, jehož účelem je posílit zdraví dětí, zvýšit jejich tělesnou zdatnost, popřípadě i získat specifické znalosti nebo dovednosti.*“

Mohou tedy existovat tábory, které pod Zotavovací akce nespádají, považují se za *jinou podobnou akci pro děti*, ty se vyhláškou č. 106/2001 Sb. řídit nemusí, je jim pouze doporučena. Pořadatel je ovšem stále povinen zajistit hygienicky nezávadný stav tábořiště a dostatek pitné vody.

Ve většině případů se o Zotavovací akce jedná. Musí tedy dodržet několik následujících předpisů:

Šejtka (2016) „*Pořadatel zotavovací akce je na základě ZoVZ povinen zajistit její umístění, zásobování vodou a odstraňování odpadků a splaškových vod v souladu s hygienickými požadavky stanovenými prováděcím právním předpisem a je také povinen dodržet hygienické požadavky na prostorové a funkční členění staveb a zařízení, jejich vybavení a osvětlení, ubytování, úklid, stravování a režim dne, rovněž v souladu s prováděcím předpisem. Prováděcím předpisem ZoVZ rozumí vyhlášku č. 106/2001 Sb., o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti, ve znění pozdějších předpisů*“

Před letním dětským táborem je také třeba sehnat z pohledu pořadatele několik povolení a ohlášení:

Povolení

- **Povolení majitele tábořiště** (doklad opravňující k využití pozemku, například nájemní smlouva apod.)
- **Povolení orgánu ochrany přírody** (pokud se tábořiště nachází v CHKO, národním parku, rezervaci, či jejím ochranném pásmu, je třeba zajistit povolení od oborů životního prostředí na krajském úřadě.)
- **Povolení (souhlas) vlastníka lesa**, pokud se bude v lese přiléhajícím k táboru rozdělovat oheň, tábořit, vjíždět a parkovat, nebo kácet stromy (i suché) – viz §20 lesního zákona. Jde-li o státní les, nutno kontaktovat nejbližší pracoviště Lesů ČR, jinak vlastníka lesa.

Ohlášení

- **Krajské hygienické stanici** se v případě zotavovací akce oznamuje termín a místo konání tábora, počet dětí na akci, způsob zabezpečení akce pitnou vodou, způsob zajištění stravování účastníků a rozbor vody, který nesmí být starší než 3 měsíce.
- **Obecnímu úřadu** v místě tábořiště zejména kvůli kontaktu pro případné živelné pohromy pokud je ale již tábor nahlášen na krajské hygienické stanici – Policie ČR a Hasičský záchranný sbor čerpá z databáze nahlášených táborů.
- **Orgánu státní správy lesů**, pokud se tábořiště nachází na lesním pozemku nebo je okolní les při konání tábora výrazně využíván (odst. 5 § 20 lesního zákona).
- **Orgánu ochrany přírody** pro vyloučení kolize s významnými krajinnými prvky nebo v okolí vyskytujícími se chráněnými druhy rostlin a živočichů.
- **Vodoprávnímu orgánu** bude-li docházet k odběru povrchové (užitkové) vody z toku či nádrže za pomoci technického zařízení (např. čerpadlo, rozvod vody do kohoutů v polní umývárně apod.).

Právní odpovědnost pořadatele

Kolektiv autorů (2022, s. 29) „*Odpovědnost za každý tábor má jeho pořadatel. Je zodpovědný za osoby (pracovníky i děti) účastníci se tábora a za jejich činnost s táborem související. Případné porušení právní povinnosti může způsobit pořadatel, pracovníci nebo účastníci tábora.*“

Z hlediska práva se rozlišuje:

- Deliktní odpovědnost – tj. odpovědnost za opomenutí nebo protiprávní jednání.
- Odpovědnost za způsobenou škodu – tj. za následky opomenutí nebo protiprávního jednání.

3.6 Společenský přesah a udržitelnost

Díky neustále rostoucímu zájmu o oddíly ze stran dětí a primárně jejich rodičů by se mohlo zdát, že se dětské oddíly založené na nauce o přírodě, společenském jednání, spolupráci a také sžití s přírodou, nejen z pražské klubovny, ale také z louky, či lesa budou jen vyvíjet a růst.

Plecháček (2023) „*Největší zájem dětí je podle mluvčí organizace Junák Barbory Trojak v Praze a okolí nebo v Jihomoravském kraji. „Máme i oddíly, kde jsou velmi dlouhé čekací listiny. Může na nich být klidně i 200 až 300 dětí. Rodiče tu hlásí své děti do oddílů 5 až 6 let dopředu, aby měli jistotu, že se do něj dostanou.“*

Zájem o oddíly zřejmě existuje, druhou stranou je ale financování oddílů a dobrovolnická činnost s nimi spojená.

Oddíly musí být schopné pořádat schůzky, víkendové akce a tábory stále se stejným, či lehce vyšším rozpočtem, i přesto, že inflace výrazně roste.

Možným řešením je zvednutí členských příspěvků, či snížení aktuálních nákladů.

Druhým faktorem je dobrovolnictví v oddílech. Je bohužel spíše výjimkou, že by například student střední, či vysoké školy raději zvolil variantu vedení dětského oddílu bez nároku na honorář, než brigádu při studiu, ze které bude mít často i minimální plat. Bez brigády, či jiného přivýdělku při studiu se v dnešní době bohužel velmi špatně funguje. Není tedy divu, že většina mladých lidí oddíly opouští v moment, kdy jim začne přibývat povinností a dostanou možnost výdělku. Na vedení oddílu již poté není čas. Udržitelnost oddílu je proto do značné míry nejistá.

4 Praktická část práce

4.1 Základní charakteristika – Český svaz ochránců přírody

Stanovy spolku Český svaz ochránců přírody (2015, s. 1) „ČSOP je dobrovolným a nezávislým spolkem fyzických a právnických osob, které spojuje aktivní zájem o ochranu přírody a životního prostředí. Ve své činnosti se řídí právním řádem České republiky, těmito stanovami (dále též „Stanovy“) a dalšími vnitřními předpisy spolku.

Převážná část členů ČSOP pracuje v základních organizacích (ZO) ČSOP, kterých je v České republice více než 300. Základní organizace mají svou vlastní právní subjektivitu a své statutární orgány. Většina ZO a jejich členů pracuje na dobrovolné bázi, řada ZO má však i své profesionální aktivity a své zaměstnance.“

Stanovy spolku Český svaz ochránců přírody (2015, s. 1) Mezi hlavní činnosti ČSOP lze zařadit:

1. Hájení práva občanů na zdravé životní prostředí.
2. Podílení se na činnostech v ochraně přírody a životního prostředí, které vyplývají z příslušných mezinárodních úmluv zavazujících ČR.
3. Provádění aktivního poradenství, odbornou, vzdělávací a výchovnou činnost, primárně výchovu dětí a mládeže.
4. Péče o chráněné území, památné stromy, přírodní parky, zvláště chráněné a vzácné druhy rostlin a živočichů.
5. Vědecká, výzkumná a osvětová činnost

Český svaz ochránců přírody má na pozici nejvyššího orgánu Sněm. Momentálně se Sněm schází každé za 3 roky a volí všechny následující orgány.

Výkonným orgánem ČSOP na celostátní úrovni je Ústřední výkonná rada ČSOP (do roku 1991 Ústřední výbor ČSOP). V čele ČSOP stojí předseda ČSOP a výkonný místopředseda ČSOP. Kontrolní funkci zastává Ústřední kontrolní a revizní komise ČSOP.

Funkce ve všech zmíněných orgánech je dobrovolná.

4.2 Základní charakteristika – ČSOP Lacerta

V následující části práce budou využívána data ČSOP (Český svaz ochránců přírody) Lacerta. Předseda oddílu souhlasí s interpretací následných informací.

01/31 ZO ČSOP Lacerta (dále jen ČSOP Lacerta) je pobočný spolek Českého svazu ochránců přírody, ten je zároveň jeho zakladatelem.

Veřejný rejstřík a sbírka listin (2024) „*Pobočný spolek může dle stanov vykonávat v plném rozsahu samostatně veškeré právní úkony. Statutárním zástupcem pobočného spolku s podpisovým právem je jeho předseda. Pobočný spolek má plnou zodpovědnost za své závazky; hlavní spolek za jeho případné dluhy neručí.*“

Nejvyšším orgánem pobočného spolku je členská schůze. Statutárním orgánem je předseda. Členská schůze 01/31 ZO ČSOP Lacerta (2022) Aktuálním předsedou je Šimon Greif. Dále se ve výboru ZO nachází hospodář, revizor a 4 členové výboru. Spolek sídlí na adrese Anežská 806/5, Praha 1, 110 00. V únoru roku 2024 má oddíl 35 členů vč. vedoucích.

Hlavní činnost

Veřejný rejstřík a sbírka listin (2024) V obchodním rejstříku je uvedena jako hlavní činností: Ochrana a obnova přírody, krajiny a životního prostředí, ekologická výchova a podpora trvale udržitelného života.

Dále se ČSOP Lacerta zabývá pořádáním volnočasových vzdělávacích aktivit pro děti ve věku od 7-15 let. Oddíl vedou pouze dobrovolníci s nulovým honorářem.

Na webových stránkách oddílu je uvedena následující činnost: „*Oddíl Lacerta funguje nepřetržitě od roku 1998. Pro kluky a holky od druhé do deváté třídy nabízí spoustu poutavého programu.*“

01/31 ZO ČSOP Lacerta (2023) „*Hrajeme hry, chodíme na výlety, poznáváme okolní přírodu a podnikáme různá dobrodružství. Každý týden pořádáme dvouhodinové schůzky v naší klubovně, jednou za měsíc se vydáváme na víkend pryč z Prahy za dobrodružstvím a v létě se nemůžeme dočkat tábora v krásné přírodě v okolí města Sedlec-Prčice.*“

4.3 Základní charakteristika – ČSOP Troja

V následující části práce budou využívána data ČSOP (Český svaz ochránců přírody) Troja. Předseda oddílu souhlasí s interpretací následných informací.

ČSOP Troja je stejně tak jako ČSOP Lacerta pobočným spolkem Českého svazu ochránců přírody.

Veřejný rejstřík a sbírka listin (2023) Nejvyšším orgánem pobočného spolku je členská schůze. Statutárním orgánem je předseda. Aktuálním předsedou je Ondřej Kolouch. (informace z ledna 2024).

Dále se ve výboru ZO nachází hospodář a 3 členové výboru. Spolek sídlí na adrese Na Výšinách 1000/1, Praha 7, 170 00. V únoru roku 2024 má oddíl 37 členů vč. vedoucích.

Veřejný rejstřík a sbírka listin (2023) V obchodním rejstříku je uvedena hlavní činnost: Ochrana a obnova přírody, krajiny a životního prostředí, ekologická výchova a podpora trvale udržitelného života.

V následující části vlastní praktické práce budou komparovány data dvou pobočných spolků Českého svazu ochránců přírody a to ČSOP Lacerta a ČSOP Troja.

Použitá data jsou z období 2018–2022, tedy celkem 5 let. Pro šetření byly použity informace jako jsou celkové náklady a výnosy spolků za dané roky, dále struktura zdrojů financování v jednotlivých letech.

4.4 Komparace výnosů a nákladů

4.4.1 Struktura nákladů hlavní činnosti v letech 2018–2022

Následující tabulka zobrazuje strukturu nákladu hlavní činnosti ČSOP Lacerta. Časové období je 2018–2022. Částky jsou vyobrazeny v českých korunách (Kč).

Tabulka 1 - ČSOP Lacerta – Struktura nákladů v letech 2018-2022

Náklady z hlavní činnosti (Kč)	2018	2019	2020	2021	2022
Spotřeba materiálu	100 200,0	151 843,4	238 951,4	238 978,7	204 812,4
Jízdné	60 000,0	53 276,0	30 931,0	24 552,0	49 200,0
Spotřeba energie	17 000,0	15 323,0	18 351,6	14 931,4	27 525,4
Ostatní služby	149 500,0	58 062,0	59 582,6	45 192,6	57 460,4
Náklady z hl. činnosti	326 700,0	278 504,4	347 816,7	323 654,7	338 998,2
Náklady celkem	326 700,0	278 504,4	347 816,7	323 654,7	338 998,2

zdroj: vlastní zpracování, Výkaz zisku a ztráty ČSOP Lacerta

Celkové náklady tvoří pouze náklady z hlavní činnosti.

Z tabulky je patrné, že trend vývoje nákladů 2018-2022 není jednoznačně rostoucí, či klesající. Náklady výrazně klesaly do roku 2019, kde byly dosaženy i nejnižší celkové náklady a to 278 504,4 Kč. V roce 2020 přišel výrazný nárůst nákladů na 347 816,7, tedy celkem o 69 312,3 Kč. Po roce 2020 jsou náklady spíše rovnoměrné a změny jsou již menší.

Nejvyšší položkou ve struktuře nákladů je jednoznačně *Spotřeba materiálu*. Ta v oddíle ČSOP Lacerta představuje například úhradu nového táborového vybavení, nábytek, či drobnější vybavení do klubovny, nákup potravin, výtvarných potřeb.

Druhou nejvýznamnější položkou jsou tzv. *Ostatní služby*. Mezi náklady tohoto typu lze v tomto případě zahrnout pronájem pozemků, pronájem kluboven na víkendové akce, náklady na vzdělávací kurzy, poradenství.

Bazický index pro rok 2022 v porovnání s počátečním rokem měření měl nejvyšší hodnotu v nákladech na spotřebu materiálu, kde dosáhl hodnoty 2,04. Nejnižší hodnotu zaznamenaly náklady na ostatní služby, zaokrouhleně 0,38. Nejbliže 1 byly náklady na spotřebu energie

1,62. Hodnota bazického indexu pro náklady na jízdné je 0,82. Celkové náklady mají hodnotu bazického indexu 1,03.

Následující tabulka zobrazuje strukturu nákladu hlavní činnosti ČSOP Troja. Časové období je 2018–2022. Částky jsou vyobrazeny v českých korunách (Kč).

Tabulka 2 - ČSOP Troja – Struktura nákladů v letech 2018-2022

Náklady z hlavní činnosti (Kč)	2018	2019	2020	2021	2022
Spotřeba materiálu	148 800,0	176 052,6	146 873,3	132 700,2	222 188,3
Jízdné	24 900,0	27 797,0	27 700,0	28 100,0	28 800,0
Spotřeba energie	31 469,0	25 500,0	30 437,5	41 935,0	60 729,7
Ostatní služby	52 380,0	80 955,0	9 845,0	13 570,0	28 758,0
Náklady z hl. činnosti	257 549,0	310 304,6	214 855,8	216 305,2	340 476,0
Náklady celkem	257 549,0	310 304,6	214 855,8	216 305,2	340 476,0

zdroj: vlastní zpracování, Výkaz zisku a ztráty ČSOP Troja

Celkové náklady tvoří pouze náklady z hlavní činnosti.

Z tabulky je patrné, že trend vývoje nákladů 2018-2022 není jednoznačně rostoucí, či klesající. Náklady rostly do roku 2019. V roce 2020 přišel výrazný pokles nákladů, a to na 214 855,8 Kč, tedy celkem o 95 448,8 Kč. Po roce 2020 náklady rostly. Nejvyšší nárůst nákladů zažil pobočný spolek v letech 2021/2022, kdy náklady vzrostly o 124 170,8 Kč. Vysvětlením je vysoká míra inflace a zdražení energií.

Nejvyšší položkou ve struktuře nákladů je jednoznačně Spotřeba materiálu, tedy stejná položka jako ve struktuře nákladů oddílu Lacerta. Spotřeba materiálu v ČSOP Troja představuje například úhradu nového táborového vybavení, nábytek, či drobnější vybavení do klubovny, nákup potravin, výtvarných potřeb. Celková částka za spotřebu materiálu je 826 614,4 Kč. Ostatní položky jsou výrazně nižší. Druhou nejvyšší položkou nákladů je Spotřeba energie, jedná se o 190 071,2 Kč, tedy výrazně nižší částka, než u Spotřeby materiálu. V rámci spotřeby energie jsou hrazeny poplatky za elektřinu a plyn.

V rámci zhodnocení udržitelnosti spolků byl vypočítán bazický index pro rok 2022 v porovnání s rokem 2018. V roce 2022 dosáhl nejvyšší hodnoty bazický index pro

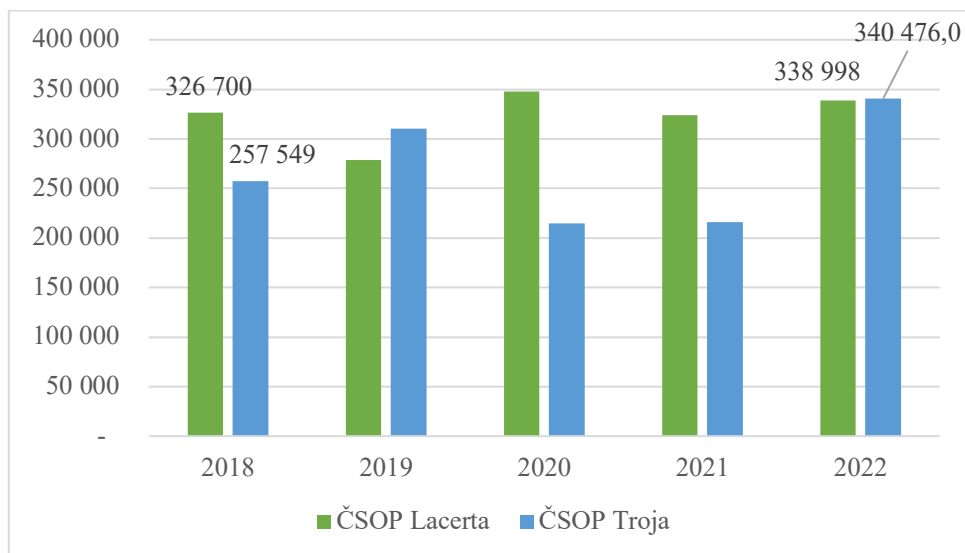
spotřebu energie, jednalo se zaokrouhleně o hodnotu 1,93. Naopak nejnižší hodnotu zaznamenaly náklady na ostatní služby, zaokrouhleně 0,55. Nejbližší hodnotě 1 byly v roce 2022 náklady na jízdné, 1,16. Bazický index nákladů na spotřebu materiálu dosáhl v roce 2022 hodnoty 1,49. Celkové náklady vzrostly o 1,32, tím pádem bazický index celkových nákladů vykazuje vyšší hodnotu u spolku ČSOP Troja než u spolku ČSOP Lacerta.

Pro lepší komparaci je zde přiložen graf, kde jsou znázorněny celkové náklady za jednotlivé roky obou spolků.

Z grafu je patrné, že vyšších nákladů dosahuje dlouhodobě ČSOP Lacerta, pouze v roce 2022 jsou náklady velmi podobné. (ČSOP Lacerta 338 998,2 Kč, ČSOP Troja 340 476 Kč). Největší rozdíl mezi náklady nastal v roce 2020, kdy ČSOP Lacerta měla náklady vyšší o 132 960,9 Kč, tedy o více jak třetinu.

V roce 2022 oddíl ČSOP Lacerta měl 35 členů a oddíl ČSOP Troja 37 členů, pokud se tedy náklady rozdělí mezi jednotlivé osoby u spolku ČSOP Lacerta je hodnota celkových nákladů na jednoho člena oddílu 9 685,66 Kč a u spolku ČSOP Troja 9 202,05 Kč. Oddíl ČSOP Troja má tedy v přepočtu na členy o 483,61 Kč nižší roční náklady v roce 2022.

Graf 2 - Vývoj nákladů obou spolků 2018-2022 (Kč)

zdroj: vlastní zpracování, Výkaz zisku a ztráty ČSOP Lacerta a ČSOP Troja

4.4.2 Horizontální analýza nákladů hlavní činnosti

Horizontální analýza představuje porovnání hodnot v čase. Počítá absolutní a procentuální změny.

V této práci je využita k analýze nákladů v časovém období 2018-2022.

Tabulka 3 – ČSOP Lacerta – Horizontální analýza nákladů 2018-2022

Horizontální analýza nákladů	2018/2019		2019/2020		2020/2021		2021/2022	
	Absol. změna	%	Absol. změna	%	Absol. změna	%	Absol. změna	%
Spotřeba materiálu	51 643,4	51,54	87 108,1	57,37	27,3	0,01	-34 166,3	-14,30
Jízdné	-6 724,0	-11,21	-22 345,0	-41,94	-6 379,0	-20,62	24 648,0	100,39
Spotřeba energie	-1 677,0	-9,86	3 028,6	19,77	-3 420,3	-18,64	12 594,0	84,35
Ostatní služby	-91 438,0	-61,16	1 520,6	2,62	-14 390,0	-24,15	12 267,8	27,15
Náklady celkem	-48 195,6	-14,75	69 312,3	24,89	-24 162,0	-6,95	15 343,5	4,74

zdroj: vlastní zpracování, Výkaz zisku a ztráty ČSOP Lacerta

Z horizontální analýzy nákladů hlavní činnosti spolku ČSOP Lacerta za časové období 2018-2022 je patrné, že největší změna ve výši nákladů proběhla v letech 2021 a 2022, a to v nákladové položce Jízdné. Absolutní změna byla 24 648 Kč. V procentuálním vyjádření se změna rovná zaokrouhleně 100 %. Důvodem tohoto razantního nárustu cen bylo celoplošné zdražení jízdenek veřejné dopravy v ČR.

Další položkou v nákladech, která prudce vzrostla v letech 2021 a 2022 je spotřeba energie. Díky nebývalému zdražení energií v roce 2022, stouply spolku ČSOP Lacerta náklady na spotřebu energie o 84,35 %. V absolutním vyjádření se pak jedná o 12 594 Kč.

V rámci celkových nákladů spolek ČSOP Lacerta zaznamenal největší změnu v letech 2019 a 2020, kdy náklady vzrostly o 24,89 %. V absolutním vyjádření o 69 312 Kč. Naopak nejmenší změnu celkových nákladů zaznamenal v letech 2021 a 2022, kdy náklady vzrostly pouze o 4,74 % a dalo by se tedy říct, že se celkové náklady ustálily a v letech 2021 a 2022 neproběhla žádná razantnější změna.

Obdobími, kdy změna celkových nákladů byla záporná jsou roky 2018/2019 a 2020/2021.

Obdobími, kdy změna celkových nákladů byla kladná jsou roky 2019/2020 a 2021/2022.

Tabulka 4 - ČSOP Troja – Horizontální analýza nákladů 2018-2022

Horizontální analýza nákladů	2018/2019		2019/2020		2020/2021		2021/2022	
	Absol. změna	%	Absol. změna	%	Absol. změna	%	Absol. změna	%
Spotřeba materiálu	27 252,6	18,31	-29 179,3	-16,57	-14 173,1	-9,65	89 488,1	67,44
Jízdné	2 897,0	11,63	-97,0	-0,35	400,0	1,44	700,0	2,49
Spotřeba energie	-5 969,0	-18,97	4 937,5	19,36	11 497,5	37,77	18 794,7	44,82
Ostatní služby	28 575,0	54,55	-71 110,0	-87,84	3 725,0	37,84	15 188,0	111,92
Náklady celkem	52 755,6	20,48	-95 448,8	-30,76	1 449,4	0,67	124 170,7	57,41

zdroj: vlastní zpracování, Výkaz zisku a ztráty ČSOP Troja

Horizontální analýza nákladů zaznamenala jako nejvíce proměnlivou položku Ostatní služby. Během měřeného období se tato položka změnila nejvíce v období 2021/2022 a to o 111,92 %, hodnota nákladů se tedy více než zdvojnásobila. Do této položky lze zařadit náklady na pronájem prostor. Nájemné za užívanou klubovnu, či platbu za víkendový pronájem kluboven/skautských domů, kam oddíl jednou měsíčně jezdí na víkendové akce. Dále také platbu za poštovné a různé náklady.

Naopak nejstabilnější položkou je dle analýzy Jízdné. Částky jsou velmi podobné, změny se pohybují za měřené období spíše v řádu stovek, než tisíc. V období 2019/2020 se výše nákladů na jízdné změnila pouze o 97 Kč.

Největší změna v rámci výše celkových nákladů spolku ČSOP Troja proběhla v posledním měřeném období 2021/2022. Celkové náklady vzrostly o 57,41 % v absolutní hodnotě se jedná o 124 170,7 Kč. Nejnižší změnu spolek zaznamenal v letech 2020/21, a to pouze o 0,67 %. Celkové náklady se tedy téměř nezměnily.

V rámci komparace je tedy možné říci, že stabilnější spolek vůči změnám nákladů je ČSOP Lacerta. Tento pobočný spolek má nižší procentuální změny ve všech měřených letech. I přesto, že částky jsou v některých měřených obdobích vyšší, procentuální změna je vždy nižší.

4.4.3 Struktura výnosů hlavní činnosti v letech 2018-2022

Následující tabulka zobrazuje strukturu výnosů hlavní činnosti ČSOP Lacerta. Časové období je 2018–2022. Částky jsou vyobrazeny v českých korunách (Kč).

Tabulka 5 - ČSOP Lacerta – Struktura výnosů 2018–2022

Výnosy z hlavní činnosti (Kč)	2018	2019	2020	2021	2022
Členské příspěvky	161 000	175 555	127 975	127 107	136 974
Přidělené dotace	172 700	111 840	361 060	238 789	295 952
Dary	-	-	-	-	3 215
Výnosy z hl. činnosti	333 700	287 395	489 035	365 896	436 141
Výnosy celkem	333 700	287 395	489 035	365 896	436 141

zdroj: vlastní zpracování, Výkaz zisku a ztráty ČSOP Lacerta

Celkové výnosy tvoří pouze výnosy z hlavní činnosti.

Z tabulky je patrné, že trend vývoje není jednoznačný. Výnosy nejsou dlouhodobě rostoucí či klesající. Výnosy do roku 2019 klesaly, od roku 2020 rostly. Nejvyšší výnos spolek ČSOP Lacerta zaznamenal v roce 2020, kdy částka byla 489 035 Kč. Od roku 2020 se výše výnosů opět snížila, v roce 2021 dosáhla 356 896 Kč a v roce 2022 zaznamenaly výnosy opět nárůst, a to do výše 436 141 Kč.

Z tabulky Struktura výnosů ČSOP Lacerta 2018-2022 je patrné, že nejvýznamnější položkou ve struktuře jsou téměř ve všech letech tzv. přidělené dotace. Pouze v roce 2019 jsou významnější položkou členské příspěvky.

V rámci zhodnocení udržitelnosti spolků byl vypočítán bazický index výnosů pro rok 2022 v porovnání s rokem 2018. V roce 2022 dosáhl nejvyšší hodnoty bazický index pro přidělené dotace, jednalo se zaokrouhleně o hodnotu 1,71. Bazický index výnosů z členských příspěvků dosáhl v roce 2022 hodnoty 0,85. V porovnání s rokem 2018 tedy členské příspěvky klesly a výnosy z dotací rostly. Bazický index celkových výnosů je 1,31.

Následující tabulka zobrazuje strukturu výnosů hlavní činnosti ČSOP Troja. Časové období je 2018–2022. Částky jsou vyobrazeny v českých korunách (Kč).

Tabulka 6 - ČSOP Troja – Struktura výnosů 2018-2022

Výnosy z hlavní činnosti (Kč)	2018	2019	2020	2021	2022
Členské příspěvky	165 575	175 648	100 326	96 481	198 423
Přidělené dotace	93 315	106 780	145 965	138 190	167 961
Výnosy z hlavní činnosti	258 890	282 428	246 291	234 671	366 384
Výnosy celkem	258 890	282 428	246 291	234 671	366 384

zdroj: vlastní zpracování, Výkaz zisku a ztráty ČSOP Troja

Celkové výnosy tvoří pouze výnosy z hlavní činnosti.

Díky tabulce č. 6 je zřetelný nejednoznačný trend vývoje výnosů. Do roku 2019 probíhal nárůst, po roce 2019 celkové výnosy ČSOP Troja klesaly, a to až do roku 2021. Po roce 2021 opět nastal nárůst, a to až na částku 366 384 Kč, která je také největším celkovým výnosem z měřeného období.

Struktura výnosů také není jednoznačná. Do roku 2019 členské příspěvky představovaly vyšší podíl celkových výnosů než přidělené dotace. V období 2020-2021 tomu bylo naopak. V roce 2022 nastala změna a členské příspěvky opět představovaly vyšší část výnosů.

Hodnoty bazických indexů pro výnosy za rok 2022. Rok 2022 byl porovnáván s počátečním rokem měření 2018. Výnosy z členských příspěvků dosáhly 1,19, u přidělených dotací se jedná o hodnotu 1,80. Bazický index pro celkové výnosy je 1,42. Výnosy tedy oproti roku 2018 vzrostly. Vyšších hodnot dosáhly jak členské příspěvky, tak i přidělené dotace.

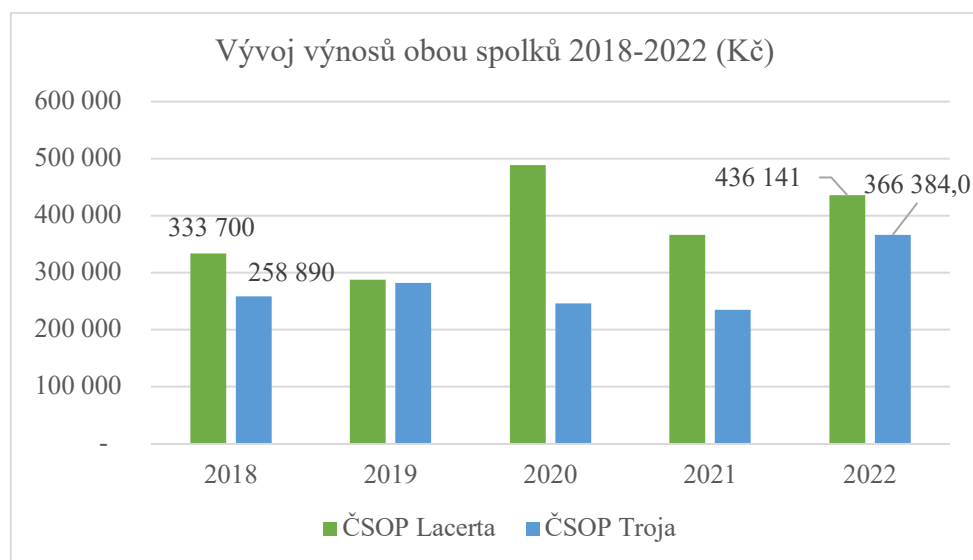
Níže je přiložen graf pro lepší zobrazení komparace dvou pobočných spolků ČSOP.

Ve všech letech měřeného období dosahuje ČSOP Lacerta vyšších výnosů ze své činnosti. Je očividné, že ČSOP Troja má ale větší stabilitu ve svých výnosech. Nejvíce rozdílným je rok 2020, kdy ČSOP Lacerta měla celkem o 242 744 Kč vyšší celkové výnosy. Podobnou vyšší dosáhly spolky pouze o rok dříve, tedy 2019, kdy se výnosy lišily pouze o 4 967 Kč. Je tedy očividné, že výše výnosů je u ČSOP Lacerta velmi nestabilní.

Výnosy pro rok 2022 byly rozpočítány mezi členy jednotlivých oddílů. Oddíl ČSOP Lacerta v roce 2022 zaznamenal 35 členů vč. dospělých vedoucích. Oddíl ČSOP Troja zaznamenal

37 členů vč. dospělých vedoucích. Na jednoho člena oddílu ČSOP Lacerta vychází 12 461,17 Kč ročně, u člena ČSOP Troja 9 902,27 Kč. Z dat vyplývá, že spolek ČSOP Lacerta měl v roce 2022 vyšší výnosy v přepočtu na členy o 2 558,90 Kč.

Graf 3 - Vývoj výnosů obou spolků 2018-2022

zdroj: vlastní zpracování, Výkaz zisku a ztráty ČSOP Lacerta a ČSOP Troja

Struktura přidělených dotací

V této části je představen přehled pravidelných podporovatelů pobočných spolků neziskové organizace ČSOP Lacerta a ČSOP Troja.

Finanční prostředky jsou poskytovány ve formě dotace, či grantu. Dotace jsou významnou výnosovou položkou. Z tabulek níže je zřetelné, že dotace/granty jsou z veřejného sektoru. Částky uvedené v tabulce nezískávají spolky najednou. Jsou součtem poskytnutých dotací za dané roky celkem.

Tabulka 7 - ČSOP Lacerta – Struktura přidělených dotací 2018-2022

Struktura přidělených dotací (Kč)	2018	2019	2020	2021	2022	Celkem	Podíl v %
MČP 1	60 000	50 000	60 000	60 000	65 000	295 000	24,96
MHMP	76 200	78 000	239 500	160 600	204 425	758 725	64,20
MŠMT	36 500	26 840	20 000	18 280	26 527	128 147	10,84
Přidělené dotace celkem	172 700	154 840	319 500	238 880	295 952	1 181 872	100

zdroj: vlastní zpracování, interní informace získané od ČSOP Lacerta

Tabulka 8 - ČSOP Troja – Struktura přidělených dotací 2018-2022

Struktura přidělených dotací (Kč)	2018	2019	2020	2021	2022	Celkem	Podíl v %
MHMP	70 000	79 800	112 065	116 825	133 965	512 655	73,84
MŠMT	26 315	26 980	33 900	21 365	31 996	140 556	20,24
Přidělené dotace celkem	96 315	106 780	145 965	138 190	165 961	653 211	100

zdroj: vlastní zpracování, interní informace získané od ČSOP Troja

Městská část Praha 1 (dále jen MČP 1) – Pouze pro ČSOP Lacerta

Městská část Praha 1 poskytuje pobočnému spolku ČSOP Lacerta již několik let finanční podporu vázanou na různé situace.

Jelikož klubovna oddílu sídlí na Praze 1, je poskytován finanční příspěvek právě od Městské části Praha 1.

Dotace se váže na několik oddělených nákladů. Nejběžněji se jedná o finanční příspěvek na provoz klubovny, ze kterého je možné hradit provozní náklady typu spotřeba energie, příspěvek na organizování víkendových akcí pro děti a mládež, z podpory je možné hradit jízdné, pronájem ubytování či spotřební materiál a v neposlední řadě jde o příspěvek na dětský letní tábor. Konkrétně tedy o podporu na pronájem pozemku, služby spojené s provozem tábora, jako například rozbor vody či doprava dřeva, nákup dřeva na stavbu stanů, spotřební materiál typu deskové hry, táborové vybavení, výtvarné potřeby.

Z dotace je možné hradit náklady, které pobočný spolek musí zmínit v žádosti, kterou Městské části Praha 1 odevzdává vždy na počátku kalendářního roku.

Finanční příspěvek má svá pravidla, oddíl nemohl z peněz hradit jakékoliv náklady. Městská část Praha 1 (2022) „Z dotace není možné hradit pořízení pozemků, staveb, budov a jejich technické zhodnocení (tzv. stavební investice), pohoštění, občerstvení, potraviny, dary, mzdy, kancelářskou techniku, nákup dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku a jeho odpisy.“

Magistrát hlavního města Prahy (dále jen MHMP)

MHMP je nejvýznamnějším poskytovatelem dotací jak pro oddíl Lacerta, tak pro oddíl Troja.

U ČSOP Lacerta tvoří 65 % příjmu z dotací, v absolutní hodnotě se jedná celkem o 758 725 Kč za časové období 2018-2022. U ČSOP Troja tvoří dokonce 78 % příjmu, v absolutní hodnotě se jedná celkem o 512 655 Kč za časové období 2018-2022.

I přesto, že u oddílu Troja magistrátní dotace tvoří větší podíl (o 13 %), celková částka je o 246 070 Kč nižší.

Magistrát hlavního města Prahy, obor školství, mládeže a sportu (2022, s. 4) Z dotací od hlavního města Prahy je většinou možné hradit dopravu, úhradu spotřebního materiálu, vstupné (na památky, koupaliště, sportoviště) a ubytování, vybavení klubovny, náklady spojené s provozem klubovny a mnoho dalších. Existují i tzv. neuznatelné náklady, které z podpory hradit nelze. Například mzdové náklady.

Magistrát hlavního města Prahy, obor školství, mládeže a sportu (2022, s. 6) Oddíl získává také příspěvek na letní tábor od hlavního města Prahy. S touto podporou je spojený tzv. osoboden.

Osoboden je jeden den strávený na dětském letním táboře, či jiné oddílové akci jedním účastníkem do 18 let.

Pro příklad jede na 18denní tábor 15 osob do osmnácti let, příspěvek od Magistrátu hl. města Prahy je 75 Kč na osoboden, celková suma finančního příspěvku bude 20 250 Kč.

V případě, že reálný počet osob je nižší než ten co byl uvedený v žádosti o dotaci je žadatel povinen vrátit nevyčerpanou část dotace zpět poskytovateli.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (*dále jen MŠMT*)

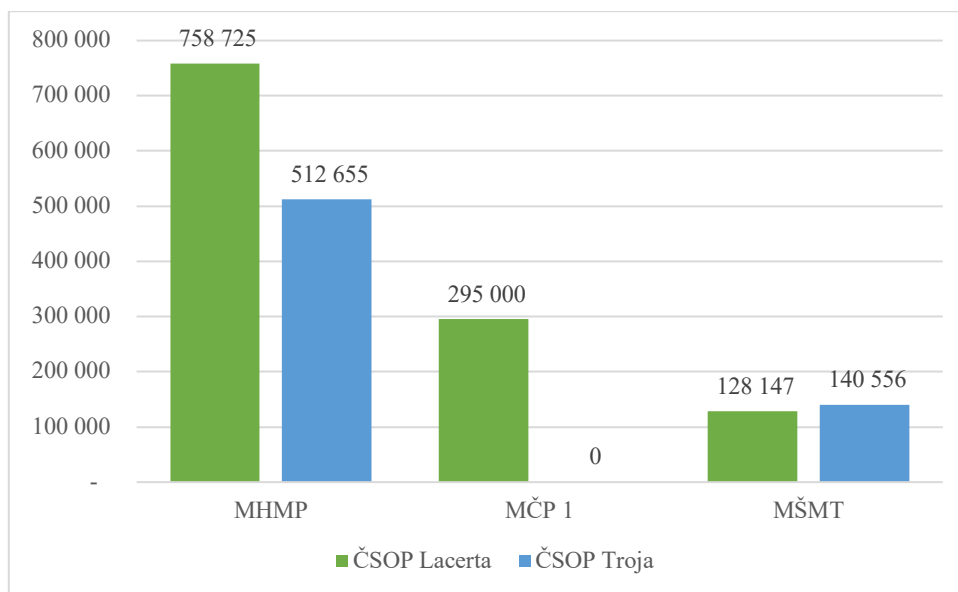
MŠMT poskytuje oddílům každý rok příspěvek ve stejné podobě jak již zmiňovaný Magistrát hl. města Prahy a to ve formě osobodnů. Dále také příspěvek na provoz klubovny, či organizaci specifických aktivit. Specifickou aktivitou může být například přednáška ve škole.

Jedná se o nejmenší část přidělených dotací, viz tabulka č. 4 a č. 5. Procentuálně tvoří tato složka u ČSOP Lacerta pouze 11 % z celkových přidělených dotací za období 2018-2022.

Podíl u ČSOP Troja je opět vyšší z důvodů celkového nižšího příjmu. Jedná se o 21,5 %, v absolutní hodnotě 140 556 Kč. Celková přidělená částka od MŠMT je za časové období 2018-2022 vyšší u ČSOP Troja, a to o 12 409 Kč. Z důvodu realizací specifických aktivit má ČSOP Troja větší příjem než ČSOP Lacerta.

Pro lepší znázornění je přiložen graf, kde jsou zobrazeny celkové částky přidělených dotací pro porovnání příjmů dvou pobočných spolků ČSOP za celé období 2018-2022.

Graf 4 - Struktura celkových dotací obou spolků za období 2018-2022 (Kč)

zdroj: vlastní zpracování, interní informace získané od ČSOP Lacerta

Z grafu je zřejmé, že větších příjmů dosahuje spolek ČSOP Lacerta z dotací od Magistrátu hl. m. Prahy a také od Městské části Praha 1. U MHMP se jedná o rozdíl 246 070 Kč (19 %). Pokud se částka zprůměruje do daného období, jedná se o 40 994 Kč/rok.

Jelikož ČSOP Troja nesídlí na Praze 1, je logické, že dotace od Městské části Praha 1 nepobírá. Městská část Prahy 7, žádné finanční prostředky oddílu ČSOP Troja neposkytuje. Naopak u Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy větších příjmů dosahuje spolek ČSOP Troja, a to o 12 409 Kč (9 %). Pokud se částka zprůměruje do daného období, jedná se zaokrouhleně o 2 482 Kč/rok.

4.4.5 Horizontální analýza výnosů

Tabulka 9 - ČSOP Lacerta – Horizontální analýza výnosů 2018-2022

Horizontální analýza výnosů	2018/2019		2019/2020		2020/2021		2021/2022	
	Absol. změna	%	Absol. změna	%	Absol. změna	%	Absol. změna	%
Členské příspěvky	14 555	9,0	-47 580	-27,1	-868	-0,7	9 867	7,8
Přidělené dotace	-60 860	-35,2	249 220	222,8	-122 271	-33,9	57 163	23,9
Dary	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3 215	100,0
Výnosy celkem	-46 305,0	-13,9	201 640,0	70,2	-123 139,0	-25,2	70 245,0	19,2

zdroj: vlastní zpracování, Výkaz zisku a ztráty ČSOP Lacerta

Tabulka 10 - ČSOP Troja – Horizontální analýza výnosů 2018-2022

Horizontální analýza výnosů	2018/2019		2019/2020		2020/2021		2021/2022	
	Absol. změna	%	Absol. změna	%	Absol. změna	%	Absol. změna	%
Členské příspěvky	10 073	6,1	-75 322	-42,9	-3 845	-3,8	101 942	105,7
Přidělené dotace	13 465	14,4	39 185	36,7	-7 775	-5,3	29 771	21,5
Výnosy celkem	23 538	9,1	-36 137	-12,8	-11 620	-4,7	131 713	56,1

zdroj: vlastní zpracování, Výkaz zisku a ztráty ČSOP Troja

Výše vyobrazené horizontální analýzy výnosů obou spolků poukazují na fakt, že je spolek ČSOP Troja stabilnější a lze u něj přesněji předpovědět výši budoucích výnosů.

Například v období 2019/2020 se výše přidělených dotací ČSOP Lacerta zvýšila o 222,8 %, v absolutní hodnotě o 249 220 Kč. To je vysoká změna, která zhoršuje stabilitu výnosů a tím

pádem i znemožňuje předpověď budoucích výnosů. U spolku ČSOP Troja změna celkových výnosů dosáhla maximální hodnoty 56,1 %, zatímco u ČSOP Lacerta nejvyšší změna celkových výnosů dosáhla 70,2 %. V rámci záporných změn, tedy poklesu výnosů má ČSOP Lacerta také vyšší hodnoty. U celkových výnosů nejnižší částka byla -25,2 %, u ČSOP Troja pouze -12,8%

4.5 Komparace finanční analýzy

Autarkie na bázi výnosů a nákladů – ČSOP Lacerta

Ukazatel autarkie je pro finanční analýzu neziskové organizace více vypovídající než ukazatel rentability, který je zaměřen spíše na ziskovost organizace. Z důvodu výše uvedeného byl pro výpočet finanční analýzy zvolen právě ukazatel autarkie.

Tabulka 11 - ČSOP Lacerta – Autarkie z hlavní činnosti 2018-2022

Autarkie	2018	2019	2020	2021	2022
Výnosy (hl. č.)	333700	278504	489035	323713	436141
Náklady (hl. č.)	326700	287395	348171	365896	338998
Autarkie	102,14 %	96,91 %	140,46 %	88,47 %	128,66 %
Doporučená h.	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

zdroj: vlastní zpracování, Výkaz zisku a ztráty ČSOP Lacerta

Z tabulky je zřetelné, že pobočný spolek je ve většině případů samostatný a jeho výnosy dokáží pokrýt jeho náklady.

Pouze v roce 2019 procento autarkie kleslo pod 100 %, které jsou doporučeným výsledkem. Nejvyšší procento autarkie spolek zaznamenal v roce 2020, tedy hned v následném roce po nejnižším údaji.

Průměrná autarkie je 111,33 %. Tyto údaje značí kladné soběstačnosti podniku.

Tím, že částky ve většině případů přesahují 100 %, bylo by dobré zvážit, zda není možné dotační prostředky využít efektivněji, případně zda by výnosy v podobě členských příspěvků nemohly být o přebývající částku poníženy.

Tabulka 12 - ČSOP Troja – Autarkie hlavní činnosti 2018-2022

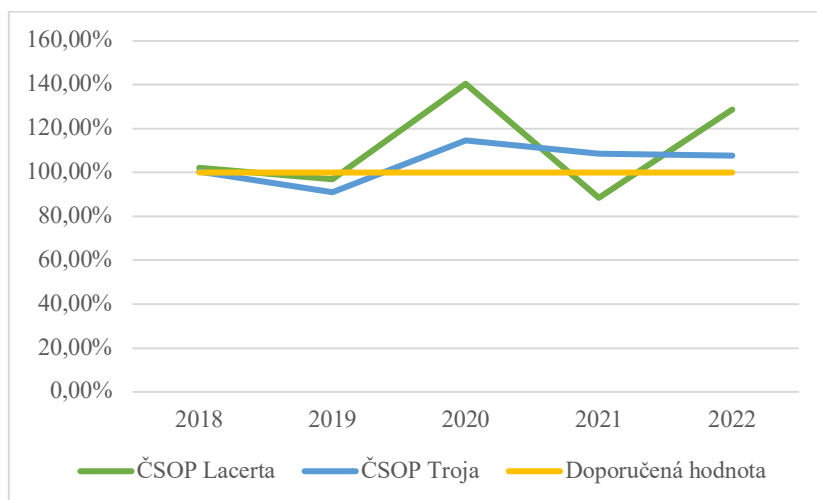
Autarkie	2018	2019	2020	2021	2022
Výnosy (hl. č.)	258 890	282 428	246 291	234 671	366 384
Náklady (hl. č.)	257 549	310 305	214 856	216 305	340 476
Autarkie	100,52 %	91,02 %	114,63 %	108,49 %	107,61 %
Doporučená hodnota	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

zdroj: vlastní zpracování, Výkaz zisku a ztráty ČSOP Troja

V tabulce č. 12 je vyobrazena autarkie z hlavní činnosti ČSOP Troja za měřené období 2018–2022. Ve většině období byla autarkie vyšší než doporučená hodnota 100 %, pouze v roce 2019 klesla pod hranici, a to na 91,02 %. Z těchto dat tedy lze vypovědět, že je spolek ve většině případů samostatný, stejně tak jako oddíl ČSOP Lacerta. Nejvyšší procento autarkie bylo naměřeno v roce 2020, 14,63 %. Hned v následujícím roce po nejnižším údaji. Průměrná autarkie zde dosahuje hodnoty 104,45 %. Tedy pouze o 4,45% vyšší než doporučená hodnota 100 %. Z toho vyplývá, že spolek je schopen lépe hospodařit se svými výnosy a náklady než ČSOP Lacerta.

Níže je zobrazen graf, který slouží jako komparace dvou spolků a jejich finanční analýzy v podobě autarkie. V grafu je vyobrazena autarkie obou spolků a dále také doporučená hodnota (100 %). Je očividné, že ČSOP Troja má autarkii stabilnější. Oproti tomu ČSOP Lacerta má hodnoty dále od doporučených 100 %, nejvyšší výkyv hodnot proběhl v roce 2020 u obou spolků. Nejbliže 100 % byly oba spolky v roce 2018.

Graf 5 - Autarkie hlavní činnosti obou spolků 2018-2022 (%)

zdroj: vlastní zpracování, Výkaz zisku a ztráty ČSOP Lacerta, ČSOP Troja

4.6 Rozhovory s respondenty

Následující část praktické práce byla zpracována pomocí kvalitativního výzkumu, konkrétněji pomocí polostrukturovaného rozhovoru.

Disman (2002, s. 285) ve své knize *Jak se vyrábí sociologická znalost* uvádí, že kvalitativní výzkum je nenumerické šetření a interpretace sociální reality. Cílem tu je odkrýt význam podkládaný sdělovaným informacím.

Dle autorů Švaříčka a Šed'ové (2007, s. 159) lze rozhovor chápat jako nestandardizované dotazování, kdy se badatel dotazuje účastníka pomocí otevřených otázek, které mu umožní porozumět pohledu a názoru jiných lidí, aniž by je nějakým způsobem ovlivňoval či omezoval.

Otázky jsou zaměřeny na volný čas a dobrovolnictví. Cílovou skupinou byli dobrovolníci na pozici vedoucích v organizaci ČSOP. Rozhovorů se zúčastnili celkem 4 respondenti.

Cílem výzkumu bylo vyvrátit, či potvrdit hypotézu o nedostatku času dobrovolníků a tím pádem i o nejisté budoucnosti dětských oddílů.

4.6.1 Souhrn rozhovorů

Rozhovor podstoupili 4 dospělí vedoucí z pražského oddílu vedeného v rámci organizace ČSOP. V následující části práce je zmíněn pojem praktikant, kterým je myšlen člen oddílu ve věku 15-18 let, který již není na pozici dítěte, zatím zároveň nemá kompetence vedoucího oddílu.

Respondent č. 1

Prvním respondentem je Anna Němečková, v oddíle ČSOP Lacerta působí na pozici hlavního vedoucího oddílu. Jedná se o studentku Karlovy univerzity. Věk 20 let.

Jak dlouho jste součástí organizace ČSOP?

Do oddílu chodím od svých 6 let takže patnáctým rokem.

Jakou pozici v rámci ČSOP zastáváte?

Prošla jsem si všemi pozicemi v oddíle od dítěte, přes rádce po vedoucího. Aktuálně jsem hlavním vedoucím oddílu ČSOP Lacerta.

Jste nějakým způsobem finančně ohodnocen za danou pozici? Pokud ano, jak?

Nejsem. Vše dělám dobrovolně ve svém volném čase.

Kolik hodin týdně v průměru věnujete činnosti v ČSOP?

Řekla bych průměrně cca 20 hodin. Organizace a zároveň účast na odpoledních schůzkách, víkendových výpravách, společných akcí, přípravy, komunikace s rodiči...

Jste schopna se zúčastnit všech akcí během roku pořádaných oddílem? Pokud ne, je to díky nedostatku volného času?

Snažím se na akce jezdit, jak jen mi to čas povolí. Tento rok jsem byla na všech akcích, ale musela jsem z důvodu studia a přípravy na zkoušky odjíždět o den nebo o několik hodin dřív z víkendových výprav.

Dovolilo by Vám Vaše studium zúčastnit se letního tábora, který by trval 3 týdny? (první tři týdny v červenci) Máte dostatek volného času při studiu a brigádě na tak dlouhou akci?

S prací mám to štěstí, že to mám plně variabilní a sama si můžu určit kdy budu pracovat. Se studiem se to občas komplikuje. Máme některé kurzy nebo termíny zkoušek i v období tábora, ale zatím se mi vždy podařilo být na celé 3 týdny. Musela jsem si, ale například posunout zkoušku na září kvůli přípravě tábora.

Pokud jste student myslíte si, že je pro Vás dobrovolnická činnost dlouhodobě udržitelná i po studiu?

Pro mě osobně si myslím že to udržitelné je. Studuji pedagogický obor, práce s dětmi je tedy něco v čem chci pokračovat a zajímá mě. Vím, že je to náročné a myslím, že je možné, že nebudu moct účastnit se všech akcí.

Myslíte si tedy, že činnost dětských oddílů, vzhledem k časové náročnosti a dobrovolnictví má budoucnost?

Myslím si, že o tyto organizace je a bude stále velký zájem. Máme ročně mnoho zájemců a čekací listinu, na které jsou děti na několik let dopředu. Dokud se nám bude dařit dělat akce, které děti baví a nadchne je oddíl natolik, že ho sami budou chtít jednou vést bude cyklus pokračovat.

Respondent č. 2

Druhým respondentem je Šimon Greif, v oddíle ČSOP Lacerta působí na pozici předsedy pobočného spolku, dále také zastává roli řadového vedoucího. Věk: 23 let. Jedná se o absolventa gymnázia, který aktuálně pracuje na pozici realitního makléře.

Jak dlouho jste součástí organizace ČSOP?

V našem oddíle, jenž je součástí organizace ČSOP působím dohromady již 13 let. V roce 2011 jsem začal oddíl navštěvovat jako dětský účastník, od roku 2014 jsem působil jako praktikant a od roku 2018 dodnes působím jako vedoucí.

Jakou pozici v rámci ČSOP zastáváte?

V rámci vedení oddílu působím jako řadový vedoucí. V organizační struktuře však zastávám pozici předsedy Základní organizace (provozovatel oddílu).

Jste nějakým způsobem finančně ohodnocen za danou pozici? Pokud ano, jak?

Veškerá má činnost je na dobrovolné bázi bez nároku na honorář. Já i mí kolegové provozujeme oddíl pro radost.

Kolik hodin týdně v průměru věnujete činnosti v ČSOP?

Přímý výkon činnosti (tedy účast na akci) zabere cca 3 hodiny týdně. Pokud však rozpočítáme účast na víkendové výpravě (cca 48 hodin), která se koná jednou měsíčně, na průměrné 4 týdny v měsíci, navyšuje se časová náročnost na cca 15 hodin týdně. Dále se musí přičíst ještě příprava nebo administrativně – organizační práce, která je nepravidelná a nárazová, ale v průměru se můžeme bavit o dvou hodinách týdně. Celkem bychom se tedy mohli bavit o až 17 hodinách týdně.

Přehledně:

- Práce mimo účast: cca 2 h týdně
- Účast na pravidelných týdenních schůzkách: 3 h týdně
- Účast na výpravě jednou za měsíc: 48 hodin/ výprava (celkem 9 výprav ročně)
- Účast na letním táboře: 576 hodin (19 dní tábora + 5 dní stavění a bourání)

Pokud bychom celkovou účast v hodinách vydělili počtem týdnů v kalendářním roce (52 týdnů), vyjde zaokrouhleně 24 hodin týdně.

Jste schopen se zúčastnit všech akcí během roku pořádaných oddílem? Pokud ne, je to díky nedostatku volného času?

Snažím se účastnit maximálního možného počtu pořádaných akcí. Nejčastější důvody možné absence jsou nemoc, pracovní vytíženost nebo osobní důvody. Vzhledem k nízké absenci v posledních letech však nechci tvrdit, že by to bylo běžné a neměl jsem tak zásadní nedostatek volného času.

Dovolila by Vám Vaše práce zúčastnit se letního tábora, který by trval 3 týdny? (první tři týdny v červenci) Máte dostatek dovolené/volného času k účasti?

Má práce mi toto naštěstí umožňuje. Musím ale samozřejmě plánovat rozložení dovolené během zbytku roku. Letní tábor pro mě ale má prioritu.

Je pro Vás dobrovolnická činnost dlouhodobě udržitelná z hlediska časové a finanční stránky věci?

Myslím si, že činnost udržitelná je. Záleží, jak je člověk nastavený a co vnímá jako prioritu. Prioritu ve volnočasových aktivitách samozřejmě. Neméně důležitým faktorem je samozřejmě i podstata zaměstnání, či náročnost studia. Tudiž si dovolím tvrdit, že je to značně individuální. Za sebe však mohu říct, že jsem měl (a mám) to štěstí, že se mi daří si činnost v oddíle držet i během pracovního vytížení.

Myslíte si tedy, že činnost dětských oddílů, vzhledem k časové náročnosti a dobrovolnictví má budoucnost?

Určitě ano. Poptávka po oddílech stále roste a naštěstí jsou mezi námi stále nadšenci, kteří jsou ochotní do přípravy dětských volnočasových aktivit investovat svůj čas a energii. Praktikanty a vedoucí většinou tvoří již odrostlé děti, které samy oddíl navštěvovaly a rozhodly se pokračovat na pomyslné druhé straně a předávat tak své zkušenosti a zážitky dalším generacím. To mi dělá velkou radost.

Respondent č. 3

Třetím respondentem je Anežka Pokorná, v oddíle ČSOP Lacerta působí na pozici řadového vedoucího oddílu. Jedná se o studentku vysoké školy Karlovy univerzity. Věk 21 let.

Jak dlouho jste součástí organizace ČSOP?

Jako dítě jsem tam byla sedm let a jako vedoucí nebo rádce (praktikant) jsem v oddíle sedmým rokem, takže dohromady kousek přes třináct let.

Jakou pozici v rámci ČSOP zastáváte?

Vedoucí

Jste nějakým způsobem finančně ohodnocen za danou pozici? Pokud ano, jak?

Nejsem

Kolik hodin týdně v průměru věnujete činnosti v ČSOP?

Jednu hodinu každý týden na přípravu schůzky a 2 na samotnou schůzku pro děti. Když je na mě příprava víkendové akce, odhadem se strávený čas vyšplhá na sedm hodin i se schůzkou týdně.

Jste schopen se zúčastnit všech akcí během roku pořádaných oddílem? Pokud ne, je to díky nedostatku volného času?

Občas je těžší sladit všechny aktivity, kromě oddílu totiž studuji pracuji a tančím

Dovolila by Vám Vaše práce, či studium zúčastnit se letního tábora, který by trval 3 týdny? (první tři týdny v červenci) Máte dostatek dovolené/volného času k účasti?

Ano, tábor je má priorita a tak hledám práci, která mi to umožňuje. Studium naštěstí pro mne také zatím nebyl problém.

Pokud jste student myslíte si, že je pro Vás dobrovolnická činnost dlouhodobě udržitelná i po studiu? /Pokud jste již pracující člověk je pro Vás dobrovolnická činnost dlouhodobě udržitelná z hlediska časové a finanční stránky věci?

Prozatím ano, ale do vzdálené budoucnosti (třicet let a starší) to pro mne není možnost.

Proč?

Myslím, že nebude možné skloubit práci s oddílem.

Myslíte si tedy, že činnost dětských oddílů, vzhledem k časové náročnosti a dobrovolnictví má budoucnost?

Ano, myslím že, hodnota této aktivity má hluboký význam pro děti, které vyrůstají s takovýmto nebo podobným kroužkem. A pokud se najdou rodiče, kteří chtějí aby jejich dítě vyrůstalo s touto volnočasovou aktivitou, věřím, že se najdou i mladí vedoucí se stejným nadšením.

Respondent č. 4

Čtvrtým respondentem je Týna Lea Jakubcová, v oddíle ČSOP Lacerta působí na pozici řadového vedoucího oddílu, nově se zaučuje do pozice hospodáře. Jedná se o studentku gymnázia. Věk 18 let.

Jak dlouho jste součástí organizace ČSOP?

Do oddílu jsem nastoupila v září 2014/2015, tudíž letos chodím 10. rokem. Z toho 7 let jako dítě, 2 roky jako rádce/ praktikant a momentálně jako vedoucí.

Jakou pozici v rámci ČSOP zastáváte?

Od léta roku 2023 zastávám pozici vedoucí a zároveň se učím jak vykonávat funkci hospodáře.

Jste nějakým způsobem finančně ohodnocen za danou pozici? Pokud ano, jak?

Ne, nijak finančně ohodnocena nejsem.

Kolik hodin týdně v průměru věnujete činnosti v ČSOP?

Záleží týden od týdne, ale v průměru tak 10–15 hodin.

Jste schopen se zúčastnit všech akcí během roku pořádaných oddílem? Pokud ne, je to díky nedostatku volného času?

Snažím se účastnit se všech akcí, ale je pravda že občas kvůli škole, práci a nedostatku volného času musím sem tam akci vynechat.

Dovolila by Vám Vaše práce, či studium zúčastnit se letního tábora, který by trval 3 týdny? (první tři týdny v červenci) Máte dostatek dovolené/volného času k účasti?

Zatím jako student mohu říci, že díky letním prázdninám ano. Ale je možné, že kvůli budoucímu zaměstnání už to možné nebude.

Pokud jste student myslíte si, že je pro Vás dobrovolnická činnost dlouhodobě udržitelná i po studiu? /Pokud jste již pracující člověk je pro Vás dobrovolnická činnost dlouhodobě udržitelná z hlediska časové a finanční stránky věci?

Jak už jsem odpovídala v předešlé otázce, jakožto student je pro mě činnost udržitelná a to bych si chtěla udržet i po studiu. Minimálně do chvíle, kdy bude potřeba, možnost a chuť předat moji pozici další generaci.

Myslíte si tedy, že činnost dětských oddílů, vzhledem k časové náročnosti a dobrovolnictví má budoucnost?

Za mě určitě ano. Myslím, že je to velmi užitečná volnočasová aktivita k rozvoji velmi důležitých vlastností ve všech možných směrech ve vývoji nás samých. Určitě se ten investovaný čas a úsilí vyplatí. Dokud děti baví oddíl a vidí že vedoucí baví taky, tak si myslím že se vždy najdou lidé, co budou chtít převzít žezlo a dopřát další generaci dětí to, co oni měli jako malí. A hlavně bych za nic nevyměnila partu lidí, kterou jsem díky oddílu měla tu čest poznat.

4.6.2 Zhodnocení výsledků

Z rozhovorů byly výsledky zpracovány na základě nejčastěji se opakovaných odpovědí.

Na pozici vedoucích působí lidé, kteří si oddílem prošli i jako děti a tudíž mají vybudovaný velmi pevný vztah s danou aktivitou.

Finančně ohodnocen není žádný respondent, všichni jsou tedy v oddíle na bázi dobrovolnictví.

V průměru se časová vytíženost spojená s prací vedoucího pohybuje okolo 15 hodin týdně. Což je poměrně vysoké číslo.

Akci během roku se většina vedoucích zúčastnit může, ovšem všichni v rozhovoru uvádí jako možné důvody případné absence studium, či práci. Respondenti tedy zatím nepocítují nedostatek volného času pro dobrovolnickou práci, alespoň prozatím. Respondentka č. 3 zmiňuje, že ve starším věku s činností v oddíle nepočítá.

Co se týče budoucnosti oddílu, všichni tuto otázku vnímají pozitivně a věří v budoucnost oddílů. Pocítují zájem ze strany veřejnosti, který roste. Zároveň si uvědomují vysoký význam oddílové činnosti pro děti, které oddílem prochází. Jelikož ve většině případů se nástupcem na vedoucovské pozice stanou právě tyto členové.

Z výpovědí zmíněných respondentů je tedy naprosto zřetelné, že je zvládnutelné propojit svůj studentský/pracovní život s vedením oddílu a tedy otázku ohledně budoucnosti vnímají pozitivně.

5 Doporučení

ČSOP Lacerta dosahuje dlouhodobě vyšších nákladů i vyšších výnosů z činnosti, i přes to, že se spolkem ČSOP Troja provozují velmi podobnou činnost. ČSOP Lacerta má 35 členů, ČSOP Troja pouze o 2 členy více, tedy 37. Oba oddíly mají dle slov vedoucích čekací listinu uchazečů, proto je zřejmé, že je zájem o oba oddíly existuje i přes rozdílné členské příspěvky. Díky struktuře výnosů bylo zjištěno, že ČSOP Lacerta dosahuje vyšších příjmů z dotačních prostředků a vyšší členské příspěvky má pouze ve 2 letech z celkového měřeného období 5 let. Doporučením je tedy pro ČSOP Troja pokusit se najít více dotačních poskytovatelů pro jejich činnost. Například získat podporu od Městské části Prahy 7, která každoročně vypisuje grantovou podporu v oblasti školství. Díky vyšším příjmům by tak mohli snížit výši členských příspěvků pro děti a dopřát tak možnost účasti na akcích i dětem z nižších sociálních skupin. Celkové příjmy u ČSOP Lacerta od MČP1 za měřené období činily 295 000 Kč. V posledním měřeném roce se mohlo jednat až o 65 000 Kč, což je v přepočtu na jedno dítě v oddíle 2 500 Kč, toto je částka o kterou mohly být snížené členské příspěvky v případě, že by ČSOP Troja dostala stejnou výši dotaci od Městské části Prahy 7 jako dostala ČSOP Lacerta od Městské části Praha 1.

Naopak ČSOP Lacerta má sice vyšší výnosy a tím pádem mohou mít i vyšší náklady, ovšem méně stabilnější a proto je složitější výnosy z dotačních prostředků využít v plné míře. Jejich příjem je do jisté míry nejistý. Bylo by tedy lepší spíše stabilizovat příjem a být tak schopný ho plně naplánovat a následně využít. Autarkie v případě ČSOP Lacerta je méně stabilní než u ČSOP Troja, v roce 2020 ČSOP Lacerta měla vyšší autarkie v hodnotě 140,46 % což je již o 40,46 % nad doporučenou hodnotou, proto by bylo lepší stabilizovat příjem a držet autarkii svých výnosů a nákladů blíže hodnotě 100 %. Možným řešením by v tomto případě mohlo být zažádat o nižší částky, pokud není možné příjmy vyčerpat. Například od MHMP, jelikož tato podpora za měřené období je nejméně stabilní. Nebo zvýšit náklady na akce, například nakoupit nový materiál, který by sloužil pro srovnání hodnot příjmů a nákladů. V roce 2020 přesahovaly příjmy o 140 864 Kč, to je částka za kterou mohly být pořízeny například nové stanové plachty, či jiné tábornické vybavení. V roce 2022 se jednalo o částku 97 143 Kč. Jelikož celá výše příjmů jde zpět do činnosti oddílu a zisk je nulový, je samozřejmě lepší mít vyšší výnosy, které mohou zlepšit kvalitu činnosti a dopřát tak dětem ještě kvalitněji strávený volný čas.

6 Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo zhodnotit udržitelnost vybraných subjektů, které nabízejí volnočasové vzdělávací aktivity pro děti ve věku 8-15 let. Práce se zabývala primárně udržitelností volnočasových vzdělávacích aktivit, které jsou vedeny dobrovolníky. Zaměření je na finanční stránku věci a dobrovolnictví ze stran vedoucích v oddílech.

Konkrétně se jedná o organizaci Sdružení mladých ochránců přírody a její pobočné spolky.

V rámci teoretické části byly vysvětleny pojmy spojené s danou tematikou, jako například volný čas, jak ho lze charakterizovat a využít pro měření ukazatele indexu Better Life.

Dále byly charakterizovány volnočasové vzdělávací aktivity, jak se vyznačují, které aktivity lze do tohoto pojmu zahrnout a které funkce pro člověka zastávají.

Dále je zmíněna definice neziskového sektoru, vytyčení hlavních cílů sektoru a jejich právní formy. Dobrovolnictví, kde byly uvedeny i konkrétní číselné údaje z roku 2023 a uvedení příkladu pro výpočet dobrovolnictví. Teoretická část práce zobrazuje i historii některých neziskových organizací, které se zabývaly, či stále zabývají prací s dětmi. Také jsou nastíněny různé možnosti aktuálního financování volnočasových vzdělávacích aktivit. Vysvětlení pojmu finanční analýza, charakterizovány její druhy a metody výpočtu. Největší část je věnována autarkii, která je využita i v rámci praktické části práce. Dále jsou zmíněny právní předpisy, kterými se dobrovolníci musí řídit při organizaci akcí, vysvětlen pojem zotavovací akce. Na závěr teoretické práce je zmíněn společenský přesah těchto aktivit a otázka spojená s jejich udržitelností.

Praktická část práce se zabývá primárně komparací finančních podmínek organizací, které vedou volnočasové vzdělávací aktivity pro děti.

V této části práce jsou zobrazeny a následně porovnány údaje dvou pobočných spolků Českého svazu ochránců přírody (ČSOP). Jedná se o spolky ČSOP Lacerta a ČSOP Troja. Měřená data jsou za roky 2018–2022, tedy celkem 5 let. V první části praktického šetření jsou popsány hlavní činnosti a základní právní charakteristiky obou pobočných spolků a také neziskové organizace ČSOP. Následuje vyobrazení struktury nákladů obou pobočných spolků za celé období viz tabulky č. 1 a 2, jejich komparace viz graf č. 2, výpočet bazických indexů k nákladům. Dále přepočtení celkových nákladů na jednoho člena oddílu. Také byla provedena horizontální analýza nákladů viz tabulky č. 3 a 4. Výsledkem komparací nákladů

je to, že oddíl ČSOP Lacerta má dlouhodobě vyšší náklady na svou činnost, i přes to, že provozují téměř totožnou činnost. ČSOP Lacerta má o 2 členy méně než ČSOP Troja. Horizontální analýza nákladů zaznamenala jako stabilnější spolek ČSOP Troja, co se týče změn výše nákladů na svou činnost.

Další část je zaměřená na strukturu a vývoj výnosů z hlavní činnosti spolků, viz tabulky č. 5, 6. Z použitých dat vyšlo tvrzení, že ČSOP Lacerta má vyšší celkové výnosy ze své činnosti. Získává vyšší finanční prostředky pro svou činnost, i přes to, že má o 2 členy méně než ČSOP Troja. Členské příspěvky má ve třech z pěti měřených období vyšší spolek ČSOP Troja. Byly vypočteny i bazické indexy výnosů. Co se týče změn výše výnosů, měřených pomocí horizontální analýzy výnosů, viz tabulky č. 9 a 10, je stabilnější spolek ČSOP Troja. V rámci praktické části je také vyobrazena struktura přidělených dotací obou spolků, viz tabulky č. 7 a 8. Ve spojitosti jsou charakterizovány i konkrétní poskytovatelé dotací a je přiblížena forma poskytnutých peněžních prostředků.

Pomocní autarkie z hlavní činnosti je v práci vyobrazena i soběstačnost daných spolků v rámci hospodaření s financemi, viz tabulky č. 11 a 12. ČSOP Troja dosáhl lepších výsledků, jelikož se jeho autarkie pohybuje blíže doporučené hodnotě 100 %. U spolku ČSOP Lacerta se hodnota autarkie pohybovala ve většině let výše než je doporučená hodnota, proto by spolek měl lépe hospodařit se svými financemi.

Druhá část praktického šetření se zabývala udržitelností v rámci dobrovolnictví. Metodikou zde byly rozhovory s respondenty. Celkem 4 oddíloví vedoucí se zúčastnili šetření. Jedná se o muže i ženy, studenty středních, vysokých škol, i pracující osobu. Každá osoba má tedy jiné časové možnosti, jsou i na jiných pozicích v rámci pobočného spolku. Ze získaných dat ovšem jasně vyplývá, že zájem ze strany vedoucích stále existuje a jsou ochotni investovat velkou část svého volného času právě do vedení oddílu. V průměru se jedná o 15 hodin týdně, které by mohli věnovat například přivýdělků během studia a být za něj finančně ohodnoceni. Vedoucí ovšem pociťují zájem ze strany veřejnosti, který roste a zároveň si uvědomují vysoký význam oddílové činnosti pro děti, které oddílem prochází. Jelikož ve většině případů se nástupcem na vedoucovské pozice stanou právě tyto členové.

Závěrem je důležité zmínit, že udržitelnost oddílů je možná. Zájem ze strany veřejnosti i vedoucích stále existuje. Motivace dobrovolníků je natolik vysoká, že jsou schopni oddílu věnovat většinu svého volného času. Co se týče finanční situace, výkazy v rámci praktické

části ukazují, že oddíly jsou schopné dobře hospodařit, i přes působení inflace a vývoje přidělených dotací, který není jednoznačně rostoucí, jsou schopni udržet činnost oddílů i do budoucna.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Literární zdroje

Beroušek, Petr. 2005. *Rádce pořadatelům a vedoucím dětských táborů jako zotavovacích akcí pro děti.* Praha : Soudy, 2005. ISBN 80-86846-05-9.

Bezchleba, Bohumír. 2013. *Oddílový vedoucí dětského tábora.* Brno : Mravenec, 2013. 978-80-87447-27-7.

Boukal, Petr. 2013. *Fundraising pro neziskové organizace.* Praha : Grada, 2013. 978-80-247-4487-2.

Disman, Miroslav. 2002. *Jak se vyrábí sociologická znalost.* Praha : Karolinum, 2002. 80-246-0139-7 .

Filouš, Michal. 2006. *Provozovatel tábora z pohledu práva.* Brno : Mravenec, 2006. 80-86994-11-2.

Frič, Pavol a Goulli, Rochdi. 2001. *Neziskový sektor v ČR.* Praha : Eurolex Bohemia, 2001. 80-86432-04-1.

Hájek, Bedřich, Břetislav, Hofbauer a Pávková, Jiřina. 2008. *Pedagogické ovlivňování volného času.* Praha : Portál, s. r. o., 2008. ISBN 978-80-7367-473-1.

Knápková, Adriana, a další. 2017. *Finanční analýza, komplexní průvodce s příklady.* Praha : Grada, 2017. 978-80-271-0563-2.

Kolektiv autorů. 2022. *Velká kniha o táborech.* Prostějov : Computer Media, 2022. 978-80-7402-454-2.

Kotásek, Jiří a kolektiv autorů. 2001. *Bílá Kniha.* Praha : Tauris, 2001. ISBN 80-211-0372-8.

Kraftová, Ivana. 2002. *Finanční analýza municipální firmy.* Praha : C. H. Beck, 2002. 80-7179-778-2.

Krechovská, Michaela, Pavlína, Hejduková a Dita, Hommeerová. 2018. *Řízení neziskových organizací.* Praha : Grada Publishing, 2018. 978-80-247-3075-2.

Kutý, Jan a Jůza, Štěpán. 2007. *Bezpečnost mimoškolní práce s dětmi a mládeží.* Praha : Sdružení Mladých ochránců přírody ČSOP Praha, 2007. 978-80-903969-1-3.

Pelikánová, Anna. 2016. *Účetnictví, daně a financování pro nestátní neziskovky (2. vydání).* Praha : Grada publishing, 2016. 978-80-247-0339-3.

Růčková, Petra. 2019. *Finanční analýza - 6. aktualizované vydání.* Praha : Grada, 2019. 9788027126330.

Růčková, Petra. 2021. *Finanční analýza - 7. aktualizované vydání.* Praha : Grada, 2021. 9788027144327.

Salamon, Lester M., Sokolowski, S. Wojciech a Haddock, Megan A. 2011. *Measuring the economic value of volunteer work globally : Concepts, estimates, and a roadmap to the future.* místo neznámé : Annals of Public and Cooperative Economics, 2011.

Stejskal, Jan. 2019. *Jendoduché účetnictví pro spolky.* Praha : Junák - český skaut, Pardubický kraj, z.s., 2019. 978-80-906416-0-0.

Štorch, Eduard. 1929. *Dětská farma.* Praha : Dědictví Komenského, 1929.

Švaříček, Roman a Šed'ová, Klára. 2007. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách.* Praha : Portál, 2007. 978-80-7367-313-0.

7.2 Elektronické zdroje

01/31 ZO ČSOP Lacerta. 2023. O nás. *01/31 ZO ČSOP Lacerta oddíl mladých ochránců přírody.* [Online] 2023. [Citace: 13. Únor 2024.] <https://csoplacerta.cz/>.

Brejchová, Kateřina a Sedláček, Aleš. 2015. Efektivita hospodaření NNO. *ČRDM.* [Online] Květen 2015. [Citace: 17. Prosinec 2023.] <https://crdm.cz/download/projekty/SAFE-OP-LZZ-Efektivita-hospodareni-NNO.pdf>.

Černý, Jaroslav. 2015. Analýza dobrovolnické práce v ČR. *ČRDM.* [Online] Květen 2015. [Citace: 15. Prosinec 2023.] <https://crdm.cz/download/projekty/SAFE-OP-LZZ-Analyza-dobrovolnicke-prace-v-CR.pdf>.

Česká rada dětí a mládeže. 2004. Zakládací listina České rady dětí a mládeže. *Česká rada dětí a mládeže.* [Online] 11. Únor 2004. [Citace: 29. Zář 2023.] <https://crdm.cz/zakladajici-dokumenty/zakladaci-listina-ceske-rady-deti-a-mladeze/>.

Český svaz ochránců přírody. 2015. Stanovy spolku Česý svaz ochránců přírody. *Český svaz ochránců přírody.* [Online] 2015. [Citace: 17. Prosinec 2023.] <https://csop.cz/wp-content/uploads/stanovy-csop-2015.pdf>.

Lusková, Daniela a Lusková, Štěpánka. 2012. Dobrovolnictví v sociálních službách. *Ministerstvo práce a sociálních věcí.* [Online] Listopad 2012. [Citace: 7. Únor 2023.] https://www.mpsv.cz/documents/20142/225517/Zprava_2012.pdf/fc9a448f-e2c6-02ab-4229-a796b8796695.

Magistrát hlavního města Prahy, obor školství, mládeže a sportu. 2022. Program podpory využití volného času dětí a mládeže na rok 2023. *Magistrát hlavního města Prahy.*

- [Online] 1. Srpen 2022. [Citace: 13. Únor 2024.] https://www.praha.eu/file/3462837/Vyhlaseni_2023.pdf.
- Městská část Praha 1. 2022.** Dotace školství. *ÚŘAD MĚSTSKÉ ČÁSTI PRAHA 1.* [Online] 8. Listopad 2022. [Citace: 28. Září 2023.] https://www.praha1.cz/app/uploads/2022/11/UR22_1365_UR22_1365_priloha_2-zasady.pdf.
- Nejvyšší kontrolní úřad. 2018.** Analýza - nestátní neziskové organizace. *Nejvyšší kontrolní úřad.* [Online] 2018. [Citace: 7. Únor 2023.] <https://www.nku.cz/cz/kontrola/analysy/analysa---nestatni-neziskove-organizace-v-cr-id10354/>.
- Oddělení Sociální věci, zaměstnanost a podpora nestátních subjektů. 2012.** Neziskové organizace. *Ministerstvo financí České republiky.* [Online] 20. Červen 2012. [Citace: 25. Říjen 2023.] <https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/podpora-z-narodnich-zdroju/neziskove-organizace>.
- Organization for economic co-operation and development. 2023.** *Index lepšího života.* [Statistická data] místo neznámé : Stat technology, 2023.
- Paměť národa. 2021.** Když sokolové pochodovali kolem Gottwalda, mlčky odvrátili hlavy. *Paměť národa.* [Online] 18. Červen 2021. [Citace: 17. Červen 2023.] <https://www.pametnaroda.cz/cs/magazin/stalo-se/kdyz-sokolove-pochodovali-kolem-gottwalda-mlcky-odvratili-hlavy>.
- Plecháček, Václav. 2023.** *V posledních letech roste zájem o skauting. Junák má o 75 procent víc členů než před 15 lety.* [Elektronický článek] Hradec Králové : © 1997-2023 Český rozhlas, 25. Leden 2023.
- Polak, Soňa. 2023.** Kde získat příspěvek na letní tábor 2023? *ČRDM.* [Online] 5. Květen 2023. [Citace: 17. Červen 2023.] <https://crdm.cz/clanky/aktuality/kde-ziskat-prispevek-na-letni-tabor-2023/>.
- Rada dětí a mládeže. 2024.** Zpráva o dobrovolnictví na území hlavního města Prahy za rok 2023. *Rada dětí a mládeže.* [Online] 2024. [Citace: 28. Leden 2024.] <https://rdmp.cz/wp-content/uploads/Zprava-o-dobrovolnictvi-na-uzemi-HMP-za-rok-2023.pdf>.
- Sedláček, Aleš. 2015.** Metodika evidence a stanovení hodnoty dobrovolnické práce v České republice . *ČRDM.* [Online] Květen 2015. [Citace: 14. Říjen 2023.] <https://crdm.cz/download/projekty/SAFE-OP-LZZ-Metodika-evidence-a-stanoveni-hodnoty-dobrovolnicke-prace-v-CR.pdf>.

Skaut. Historie. *Skaut.* [Online] [Citace: 17. Červen 2023.] <https://www.skaut.cz/skauting/historie/>.

Sokol. Historie Sokola. *Sokol.* [Online] [Citace: 17. Červen 2023.] <https://www.sokol.eu/historie-sokola-pamatky>.

Šejtka, Ondřej. 2016. Poradna ČRDM pro organizace pracující s dětmi a mládeží. *Přehled legislativy pro pořádání letních táborů.* [Online] Česká rada dětí a mládeže, 22. Květen 2016. [Citace: 4. Září 2023.] <http://poradna.crdm.cz/letni-tabory/prehled-legislativy-pro-poradani-letnich-taboru-306>.

Veřejný rejstřík a sbírka listin. 2024. Úplný výpis ze spolkového rejstříku 01/31 ZO ČSOP Lacerta, L 49444 vedená u Městského soudu v Praze. *Veřejný rejstřík a sbírka listin.* [Online] 13. Únor 2024. [Citace: 13. Únor 2024.] <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=847568&typ=UPLNY>.

Veřejný rejstřík a sbírka listin. 2023. Sbírk listin ZO ČSOP TROJA. *Veřejný rejstřík a sbírka listin.* [Online] 27. Únor 2023. [Citace: 13. Únor 2024.] <https://or.justice.cz/ias/content/download?id=ec1d6c7a364f44bab4849ecbb70e6f98>.

YMCA. YMCA historie. *YMCA tábor Soběšín.* [Online] Eliška. [Citace: 17. Červen 2023.] <https://tabor.palacymca.cz/historie/>.

Zákon č. 420/1919 Sb. ze dne 17. července 1919 o práci dětí.

Zákon č. 262/2006 Sb. §203a

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb. Konkrétně §1f)

Zákon č. 258/2000 Sb. O ochraně veřejného zdraví

Zákon č. 71/1952 Sb. ze dne 12. prosince 1952 o organizaci tělesné výchovy a sportu.

Vyhláška č. 106/2001 Sb. O hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti, ve znění pozdějších předpisů.

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

Obrázek 1 - Rozpočet letního tábora oddílu ČSOP Lacerta pro rok 2022	26
Obrázek 2 - Schéma elementárních metod finanční analýzy.....	28
Tabulka 1 - ČSOP Lacerta – Struktura nákladů v letech 2018-2022.....	37
Tabulka 2 - ČSOP Troja – Struktura nákladů v letech 2018-2022.....	38
Tabulka 3 – ČSOP Lacerta – Horizontální analýza nákladů 2018-2022.....	40
Tabulka 4 - ČSOP Troja – Horizontální analýza nákladů 2018-2022.....	41
Tabulka 5 - ČSOP Lacerta – Struktura výnosů 2018–2022.....	42
Tabulka 6 - ČSOP Troja – Struktura výnosů 2018-2022	43
Tabulka 7 - ČSOP Lacerta – Struktura přidělených dotací 2018-2022	45
Tabulka 8 - ČSOP Troja – Struktura přidělených dotací 2018-2022	45
Tabulka 9 - ČSOP Lacerta – Horizontální analýza výnosů 2018-2022.....	48
Tabulka 10 - ČSOP Troja – Horizontální analýza výnosů 2018-2022.....	48
Tabulka 11 - ČSOP Lacerta – Autarkie z hlavní činnosti 2018-2022	49
Tabulka 12 - ČSOP Troja – Autarkie hlavní činnosti 2018-2022	50
Graf 1 - Právní formy NNO v ČR (2020).....	16
Graf 2 - Vývoj nákladů obou spolků 2018-2022 (Kč).....	39
Graf 3 - Vývoj výnosů obou spolků 2018-2022	44
Graf 4 - Struktura celkových dotací obou spolků.....	47
Graf 5 - Autarkie hlavní činnosti 2018-2022.....	50

V rámci této bakalářské práce byly využity následující zkratky:

ČSOP – Český svaz ochránců přírody

ČRDM – Česká rada dětí a mládeže

Hl. č. – hlavní činnost

NO – nezisková organizace

NNO – nestátní nezisková organizace

MČP1 – Městská část Praha 1

MHMP – Magistrát hlavního města Prahy

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

ZO – Základní organizace

ZoVZ – Zákon o ochraně veřejného zdraví

Přílohy

Příloha 1 - ČSOP Troja – Přehled nákladů a výnosů za měřené období 2018-2022.....	68
Příloha 2 - ČSOP Lacerta – Přehled nákladů a výnosů za měřené období 2018.....	68
Příloha 3 - ČSOP Lacerta – Výkaz zisku a ztráty za rok 2019.....	69
Příloha 4 - ČSOP Lacerta – Výkaz zisku a ztráty za rok 2020.....	69
Příloha 5 - ČSOP Lacerta – Výkaz zisku a ztráty za rok 2021.....	70
Příloha 6 - ČSOP Lacerta – Výkaz zisku a ztráty za rok 2022.....	70

Příloha 1 - ČSOP Troja – Přehled nákladů a výnosů za měřené období 2018-2022

ČSOP Troja - Přehled nákladů a výnosů za měřené období		2018	2019	2020	2021	2022
501.1	Spotřeba materiálu - potraviny	68 148,27 Kč	80 976,35 Kč	69 779,50 Kč	64 687,40 Kč	79 744,54 Kč
501.2	Spotřeba materiálu - spotřební materiál	65 520,00 Kč	61 068,24 Kč	71 309,41 Kč	56 840,37 Kč	92 685,24 Kč
501.3	Spotřeba materiálu - ostatní materiál	16 728,60 Kč	34 008,00 Kč	5 784,40 Kč	11 172,46 Kč	49 758,50 Kč
518.1	Ostatní služby - doprava	51 883,00 Kč	27 797,00 Kč	9 845,00 Kč	13 570,00 Kč	28 758,00 Kč
518.2	Ostatní služby - ubytování	7 490,00 Kč	15 615,00 Kč	840,00 Kč	4 154,00 Kč	24 097,00 Kč
518.3	Ostatní služby - nájemné Věž	32 500,00 Kč	25 500,00 Kč	27 700,00 Kč	28 100,00 Kč	28 800,00 Kč
518.5	Ostatní služby - poštovné, doprava	- Kč	96,00 Kč	102,00 Kč	686,00 Kč	973,60 Kč
518.6	Ostatní služby - různé	50 439,00 Kč	49 044,00 Kč	16 195,52 Kč	19 995,00 Kč	17 159,08 Kč
582	Poskytnuté členské příspěvky	9 100,00 Kč	16 200,00 Kč	13 300,00 Kč	17 100,00 Kč	18 500,00 Kč
602	Tržby z prodeje služeb	179 088,00 Kč	160 648,00 Kč	95 226,00 Kč	91 681,00 Kč	171 123,00 Kč
682	Zúčtování fondů	130 881,00 Kč	106 780,00 Kč	145 965,00 Kč	138 190,00 Kč	167 961,00 Kč
684	Přijaté členské příspěvky	4 200,00 Kč	15 000,00 Kč	5 100,00 Kč	4 800,00 Kč	27 300,00 Kč

zdroj: data poskytnutá od ČSOP Troja z účetních závěrek

Příloha 2 - ČSOP Lacerta – Přehled nákladů a výnosů za měřené období 2018

ČSOP Lacerta - Přehled nákladů a výnosů za měřené období		2018
501	Spotřeba materiálu	100 200,00 Kč
502	Spotřeba energie	17 000,00 Kč
512	Jízdné	60 000,00 Kč
518	Ostatní služby	149 500,00 Kč
648	Zúčtování fondů	- Kč
684	Přijaté členské příspěvky	161 000,00 Kč
691	Provozní dotace	172 700,00 Kč

zdroj: data poskytnutá od ČSOP Lacerta z účetních závěrek

Příloha 3 - ČSOP Lacerta – Výkaz zisku a ztráty za rok 2019

Výsledovka

01/31 ZO ČSOP Lacerta

IČ: 70871990

Rok: 2019

Dne: 23.06.2021

Strana 1

Tisk vybraných záznamů

Číslo účtu	Název účtu	Počáteční stav	Obraty za období MD	Obraty za období D	Obraty rozdíl	Koncový stav
Náklady						
501	Spotřeba materiálu	0,00	151 843,35	0,00	151 843,35	151 843,35
502	Spotřeba energie	0,00	15 323,00	0,00	15 323,00	15 323,00
512	Jízdné	0,00	53 902,00	626,00	53 276,00	53 276,00
518	Ostatní služby	0,00	58 062,02	0,00	58 062,02	58 062,02
Náklady celkem		0,00	279 130,37	626,00	278 504,37	278 504,37
Výnosy						
648	Zúčtování fondů	0,00	9 900,00	0,00	-9 900,00	-9 900,00
684	Přijaté členské příspěvky	0,00	800,00	186 255,00	185 455,00	185 455,00
691	Provozní dotace	0,00	0,00	111 840,00	111 840,00	111 840,00
Výnosy celkem		0,00	10 700,00	298 095,00	287 395,00	287 395,00
Hospodářský zisk za období					8 890,63	
Hospodářský zisk celkem						8 890,63

zdroj: účetní závěrka ČSOP Lacerta pro rok 2019

Příloha 4 - ČSOP Lacerta – Výkaz zisku a ztráty za rok 2020

Výsledovka

01/31 ZO ČSOP Lacerta

IČ: 70871990

Rok: 2020

Dne: 25.02.2022

Strana 1

Tisk vybraných záznamů

Číslo účtu	Název účtu	Počáteční stav	Obraty za období MD	Obraty za období D	Obraty rozdíl	Koncový stav
Náklady						
501	Spotřeba materiálu	0,00	238 951,41	0,00	238 951,41	238 951,41
502	Spotřeba energie	0,00	18 351,63	0,00	18 351,63	18 351,63
512	Jízdné	0,00	31 078,00	147,00	30 931,00	30 931,00
518	Ostatní služby	0,00	59 582,61	0,00	59 582,61	59 582,61
549	Jiné ostatní náklady	0,00	354,00	0,00	354,00	354,00
Náklady celkem		0,00	348 317,65	147,00	348 170,65	348 170,65
Výnosy						
684	Přijaté členské příspěvky	0,00	2 700,00	130 675,00	127 975,00	127 975,00
691	Provozní dotace	0,00	0,00	361 060,00	361 060,00	361 060,00
Výnosy celkem		0,00	2 700,00	491 735,00	489 035,00	489 035,00
Hospodářský zisk za období					140 864,35	
Hospodářský zisk celkem						140 864,35

zdroj: účetní závěrka ČSOP Lacerta pro rok 2020

Příloha 5 - ČSOP Lacerta – Výkaz zisku a ztráty za rok 2021

Výsledovka

Strana 1

01/31 ZO ČSOP Lacerta

IČ: 70871990

Rok: 2021

Dne: 08.02.2023

Tisk vybraných záznamů

Číslo účtu	Název účtu	Počáteční stav	Obraty za období MD	Obraty za období D	Obraty rozdíl	Koncový stav
Náklady						
501	Spotřeba materiálu	0,00	238 978,70	0,00	238 978,70	238 978,70
502	Spotřeba energie	0,00	14 931,35	0,00	14 931,35	14 931,35
512	Jízdné	0,00	24 552,00	0,00	24 552,00	24 552,00
518	Ostatní služby	0,00	45 192,61	0,00	45 192,61	45 192,61
549	Jiné ostatní náklady	0,00	58,00	0,00	58,00	58,00
Náklady celkem		0,00	323 712,66	0,00	323 712,66	323 712,66
Výnosy						
648	Zúčtování fondů	0,00	7 800,00	0,00	-7 800,00	-7 800,00
684	Přijaté členské příspěvky	0,00	0,00	134 907,00	134 907,00	134 907,00
691	Provozní dotace	0,00	0,00	238 789,00	238 789,00	238 789,00
Výnosy celkem		0,00	7 800,00	373 696,00	365 896,00	365 896,00
					Hospodářský zisk za období	42 183,34
					Hospodářský zisk celkem	42 183,34

zdroj: účetní závěrka ČSOP Lacerta pro rok 2021

Příloha 6 - ČSOP Lacerta – Výkaz zisku a ztráty za rok 2022

Výsledovka

01/31 ZO ČSOP Lacerta

IČ: 70871990

Rok: 2022

Dne: 09.09.2023

Tisk vy

Číslo účtu	Název účtu	Počáteční stav	Obraty za období MD	Obraty za období D	Obraty rozdíl	
Náklady						
501	Spotřeba materiálu	0,00	205334,38	522,00	204812,38	
502	Spotřeba energie	0,00	27525,37	0,00	27525,37	
512	Jízdné	0,00	50544,00	1344,00	49200,00	
518	Ostatní služby	0,00	57460,43	0,00	57460,43	
Náklady celkem		0,00	340864,18	1866,00	338998,18	
Výnosy						
649	Jiné ostatní výnosy	0,00	0,00	-19726,02	-19726,02	
682	Přijaté příspěvky (dary)	0,00	0,00	3215,00	3215,00	
684	Přijaté členské příspěvky	0,00	0,00	156700,00	156700,00	
691	Provozní dotace	0,00	0,00	295952,00	295952,00	
Výnosy celkem		0,00	0,00	436140,98	436140,98	
					Hospodářský zisk za období	97142,80
					Hospodářský zisk celkem	97142,80

zdroj: účetní závěrka ČSOP Lacerta pro rok 2022